

Katechetické 1 ozveny

Školský rok
2023/2024

DIECÉZNY
katechetický úrad
SPIŠSKEJ DIECÉZY

„Príd', pravé svetlo. Príd', večný život.
Príd', ty, ktorý unikáš ľudskému chápaniu.
Príd', môj dych a môj život.
Príd', potešenie mojej duše.
Príd', moja radosť a moja sláva.
Príd', moja neutíchajúca rozkoš“

Modlitba sv. Simenona

VYDAL
Diecézny katechetický úrad Spišskej diecézy
Spišská Nová Ves pre vnútornú potrebu

WEBOVÁ STRÁNKA
www.dkuspis.sk

E-MAIL
dkuspis@dkuspis.sk

REDAKCIA
Diecézny katechetický úrad Spišskej diecézy,
Levočská 10, 052 01 Spišská Nová Ves

CENZOR
ThDr. Viktor Pardaľ, PhD.

ZODPOVEDNÝ REDAKTOR
Mgr. Daniel Lysý, PhD.

REDAKČNÁ RADA
Mgr. Mária Rerková

IMPRIMATUR
Mons. Štefan Sečka, spišský biskup, RKBÚ v
Spišskom Podhradí – Spišskej Kapitule, prot.
č. 1 376/13/Mj/27. 6. 2013.

Vydávané elektronicky

GRAFICKÁ ÚPRAVA
Mgr. Nikola Vojtasová

Obsah

5

Info

8

Rozhovor

15

Aktuálne

30

Aktivity

43

Katechézy

51

Ponuka

Úvodník

VIKTOR PARDEĽ, RIADITEĽ DKÚ

„Tu vystúpil ktorýsi znalec zákona a povedal, aby ho pokúšal: "Učiteľ, čo mám robiť, aby som bol dedičom večného života?" Ježiš mu vrazil: "Čo je napísané v Zákone? Ako tam čítaš?" On odpovedal: "Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, zo všetkých svojich síl a z celej svojej mysle a svojho blížneho ako seba samého!" Povedal mu: "Správne si odpovedal. Toto rob a budeš žiť!" Ale on sa chcel ospravedlniť, preto sa opýtal Ježiša: "A kto je môj blížny?" (Lk 10, 25 - 29).

Po tomto dialógu nasleduje podobenstvo o milosrdnom Samariťanovi (Lk 10, 30 - 37). Milujúcim blížnym sa stávam vtedy, keď vychádzam zo seba a obdarujem druhého. Keď to robím úprimne a z lásky. Dať niečo zo seba – či už v duchovnej alebo hmotnej podobe.

V týchto dňoch rezonuje v Cirkvi blahorečenie celej rodiny Ulmorcov z poľského Markova. Rodina počas 2. svetovej vojny ukrývala Židov. Hoci mali šesť detí a siedme bolo na ceste, a napriek tomu, že pomáhať Židom bolo životu nebezpečné, oni sa odvážili. Veľkosť nákupov spôsobila tiež podozrenia a, žiaľ, našiel sa udavač, ktorý toto nebezpečné tajomstvo vyzradil nacistom. Všetci boli kruto popravení. Ulmenci dostali meno – Milosrdní z Markova – čo vystihuje ich svedectvo lásky k blížnemu. Táto láska mala heroickú podobu, pretože dokázali zo seba vychádzať a dávať sa v absolútnom slova zmysle.

Vyjsť zo seba, dávať zo seba – milí, katechéti, začíname nový školský rok, a ten nám dá množstvo príležitostí, aby sme boli milosrdní z Trstenej, Ružomberka, Popradu, či Levoče... Kdekoľvek sme a kdekoľvek pôsobíme. Povzbudzujem vás všetkých k vytrvalosti a trpezlivosti v práci vyučovania a katechézy. Pozývam k spolupráci a vzájomnému obohacovaniu.

Rozhodli sme sa, že prvé číslo Katechetických ozvien budeme vydávať hneď na začiatku školského roka. Toto je prvé číslo, ktoré ponúkame na začiatku septembra. Upravili sme prvú, teoretickú časť Katechetických ozvien a snažíme sa, aby bola menej schematická.

Vnímam, že sa navzájom potrebujeme. Čím viac chceme spájať sily a vytvárať činné spoločenstvo. Počas našich podujatí sa budeme s vami radi stretávať a konzultovať rôzne témy. Prijmite predstavenie prvej polovice školského roka s prianím inšpiratívneho čítania.

Aj po našom spoločnom začiatku a Veni Sancte v Ružomberku naďalej prajem a vyprosujem hojnosť sily a darov Ducha Svätého v práci. Prijmite výzvu nášho Učiteľa a Pána zo záveru rozhovoru o láske k blížnemu: „Chod' a rob aj ty podobne!“ (Lk 10, 37).

Info

Na nový školský rok sme pre vás pripravili bohatú ponuku podujatí pre váš rast, inšpirácie a duchovný posun.

V piatok **22. septembra** sa uskutoční seminár pre začínajúcich a dlhodobo neučiacich učiteľov Náboženskej výchovy. Seminár sa uskutoční dopoludnia v priestoroch Diecézneho katechetického úradu Spišskej diecézy v Spišskej Novej Vsi.

V pondelok **25. septembra** vás pozývame na **seminár o Rómskom katechizme a o pastorácii Rómov**. Na seminári vám tiež predstavíme ďalšiu časť Rómskeho katechizmu a metodiku, ako s ním pracovať.

Počas októbra sa budeme s vami stretávať vo vašich regiónoch v rámci metodických dní. Keďže žijeme v dobe, keď sa čoraz viac spochybňuje poznanie pravdy, jej hodnoty a všeobecnej platnosti, rozhodli sme sa venovať tejto téme. A hoci je téma veľmi široká, vybrali sme to najpodstatnejšie, čo budete môcť využiť v rámci vyučovania i v ostatných pastoračných aktivitách.

Počas víkendu 7. - 8. októbra budú v Kňazskom seminári biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskej Kapitule prebiehať **Dni kresťanskej kultúry**. Tento rok budú venované maliarovi Pietrovi Peruginovi a talianskemu básnikovi Dantemu Alighierimu. Ak

máte túžbu sa kultúrne obohatiť, ste srdečne vítaní. Vstup je zdarma.

Začiatkom (3. - 5.) i koncom (24. - 26.) novembra organizujeme prvé **duchovné cvičenia pre katechéty a učiteľov NV**. Uskutočnia sa v Dome pútnika CBM v Smižanoch a povedie ich riaditeľ DKÚ žilinskej diecézy ThLic. Jozef Možiešik, PhD. Téma, ktorá vás iste osloví bude: **“Pozri na nebo a spočítaj hviezdy.”**

Ak by vám viac vyhovoval neskorší termín alebo iné miesto, môžete prísť koncom novembra do Komunity blahoslavenstiev, kde budú duchovné cvičenia na tému **“Pri Ježišových nohách a v Ježišom srdci.”**

V prvej polovici novembra sa uskutoční **Recitačná súťaž Piráti krásy**, ktorá tento rok oslávi desiate výročie. Témou bude myšlienka z tvorby Fiodora M. Dostojevského **“Krása spasí svet.”**

V mesiaci november sa v Spišskej Kapitule bude konať **Konferencia o katechéze vo farnosti** pod záštitou KPKC, n.o.

Mesiac december bude už tradične zameraný na ponuku osvieženia v Advente formou duchovných obnov v jednotlivých dekanátoch.

ČO pre vás chystáme

Seminár pre
začínajúcich učiteľov

September

Seminár s prehľadnými informáciami a poradenstvom, určený pre začínajúcich a dlhodobo neučiacich učiteľov NV

Seminár k rómskemu
katechizmu

September

Predstavenie nového dielu Rómskeho katechizmu a tipy ako ho využiť v pastorácii a katechéze Rómov

Metodické dni

Október

Dni spoločných stretnutí a vzájomnej formácie

Duchovné
cvičenia - Smižany

November

- 3. - 5. 11. - "Pozri na nebo a spočítaj hviezdy"
- ThLic. Jozef Možiešik, PhD., riaditeľ DKÚ ZA - CBM Smižany

DIECÉZNY KATECHETICKÝ ÚRAD SPIŠSKEJ DIECÉZY

Čo pre vás chystáme

Duchovné cvičenia - Okoličné

November

- 24. - 26. 11. - "Pri Ježišových nohách a v Ježišovom srdci"
- sr. ThLic. Veronika Barátová, Kom. Blahoslavenstiev - Okoličné

Konferencia o farskej katechéze

November

Predstavenie kurikula katechézy vo farnosti a príklady dobrej praxe - Spišská Kapitula

Recitačná súťaž - "Krása spasí svet"

November

Téma sa inšpiruje myšlienkou F. M. Dostojevského a chce vyzdvihnúť potrebu návratu k jednoduchej kráse, kráse, ktorá sa primárne netýka umenia, ale ľudského srdca

Duchovné obnovy

December

Duchovné obnovy v dekanátoch počas Adventu

Rozhovor

Prinášame vám rozhovor o katechéze a pastorácii s predstavenou sestrou Komunity blahoslavenstiev v Okoličnom ThLic. Veronikou Barátovou.

DANIEL LYSÝ

Katechetické ozveny

Rozhovor

1. Sestra Veronika, dlhé roky ste boli predstavenou Komunity Blahoslavenstiev v Okoličnom. Mohli by ste nám priblížiť vašu komunitu, jej život a charizmu? Prečo sa jej názov týka práve blahoslavenstiev?

Komunita vznikla v 70-tych rokoch minulého storočia v dobe silného vanutia obnovy v Duchu Svätom a túžby žiť evanjelium v spoločenstve všetkých životných stavov (zasvätení i laici). Jej charizmou je život v Duchu Svätom vychádzajúcim z osobného vzťahu s Ježišom v akomsi eschatologickom vzopätí, teda s vnútorným zrakom upretým na završenie všetkého v Pánovi. Základom tohto života je vnútorná modlitba ukotvená v karmelitánskej tradícii, každodenná tichá osobná adorácia, liturgia čerpajúca zo západného i východného kresťanského bohatstva. Z tohto života modlitby vychádza služba: načúvanie a sprevádzanie ľudí, obnovy života viery s evanjelizačným akcentom, semináre na rôzne témy kresťanského života, misie vo farnostiach a pod.

Prečo práve Komunita „Blahoslavenstiev“? Prečo sme práve blahoslavenstvá dostali do vienka už pri samotnom zrode, to vie Pán, pre nás je to výzva žiť ich. Blahoslavenstvá, tak ako ich poznáme v evanjeliách, sú skutočne akousi chartou kresťanského života. V živote sa nám nemusí vodiť dobre, je tu vždy nejaká forma kríža, tá nás však učí evanjelióvemu postoju k životu ako je napríklad chudoba či pokora srdca. V konečnom dôsledku však, pretože patríme Pánovi a v ňom má celý náš život svoje završenie, sme blahoslavení, šťastní.

2. Odlišuje sa vaša komunita v niečom od klasického rehoľného spoločenstva? Čo je to hlavné, čo "ponúkate" tomuto svetu?

Hoci Komunita Blahoslavenstiev dnes patrí medzi inštitúty zasväteného života, „klasickou“ rehoľou nie je. Patrí medzi tzv. Cirkevné rodiny zasväteného života. Tento právny štatút vyjadruje, že okrem zasvätených bratov (väčšinou sú zároveň kňazmi) a zasvätených sestier, sú členmi i laici, medzi ktorými sú slobodní i manželia. Teda všetky životné stavy. I vďaka tejto skutočnosti môžeme ponúkať ľuďom službu zameranú pre všetkých (obnovy a semináre pre rodiny, mládež, zasvätených, slobodných atď.) a naše domy

Rozhovor

môžu navštevovať práve tak všetci, i rodiny s deťmi. Podľa našich možností im umožňujeme mať krátkodobú účasť na našom živote – našej liturgii, modlitbe i práci.

3. Robíte mnohé duchovné obnovy a cvičenia. V čom vidíte dnes najväčšiu vyprahnutosť ľudí?

Vyprahnutosť po duchovnom živote tu evidentne je. Stále viac ľuďom nestačí len „všetko mať“ a pritom nemať prečo vlastne žiť, mladí i starší strácajú resp. nikdy nenašli zmysel svojho života. Preto ho mnohí, i kresťania, hľadajú v alternatívnom duchovne, ezoterike. Skrátka človek túži po Bohu, po večnom zmysle bytia, má to v sebe, lebo tak bol stvorený, hoci to pomenúva inak. A zároveň u kresťanov vidíme, ako žalostne málo poznajú svojho Boha skrze Ježiša Krista, ich predstavy im ho ani nedovoľujú milovať, ibaže by plnil všetky ich očakávania od života. Takýto postoj však ťažko nazvať poznaním Boha, či láskou k nemu.

4. Jedna z prvých viet, ktorá vo vás po obrátení v mladosti intenzívne utkvela, bola: "Kto nemiluje, nepozná Boha, lebo Boh je láska." Čo je dnes podľa vás najväčším hriechom proti láske?

Dnešné vnímanie lásky samej. V dnešnej mentalite sa pod láskou často rozumie len jej citový rozmer. Pozitívny cit, vášeň, pozitívne prežívanie, ktoré ma naplňa, isté sebauspokojenie. A

to tak vo vzťahu k druhému človeku ako aj k Bohu. V podstate sa pojem lásky mení na akýsi druh egoizmu: mať toho druhého k vlastnému naplneniu, uspokojeniu. Často i za „darovaním sa“ druhému sa skrýva práve tento sklon, získať si, mať druhého pre seba, či podľa seba. Keď sa takýto cit nenaplní, ľudia idú od seba (i od Boha) a často sa takáto strata citu mení v nevraživosť až nenávisť, neschopnosť odpustiť. Skutočnej láske nás učí Kristus. Je to vôľa k dobru v duchu evanjelia. Teda vôľa ku skutočnému dobru – pre mňa, pre druhého, pre nás. To si vyžaduje zriekanie, napríklad vlastných predstáv o sebe, druhom i o Bohu a nechať sa formovať Ježišom Kristom, jeho evanjeliom, podriaďovať mu svoj život.

5. Dnes sa čoraz častejšie stretávame s formou ateizmu – humanizmus bez Boha – teda hľadať raj a šťastie bez potreby Boha. Všetky pálčivé otázky súčasnej kultúry sú tým hlboko poznačené – eutanázia, interrupcia, sexuálna i antropologická revolúcia. Všetky hovoria to isté: Človek má právo určiť si, čo je pre neho najlepšie a nik nemá právo mu do toho zasahovať. Vďaka tomu sa vytvára diktátorský obraz Boha i Cirkvi. Ako by sme o tom mali komunikovať, aby sme nevytvárali Božiu kariatúru?

Myslím si, že najlepšou komunikáciou je sám život, teda to, ako žijeme, a čo prirodzene tlmochíme, so slovami, aj bez nich. Myslím si, že najprv je potrebné, aby sme my sami poznávali skutočnú

Rozhovor

tvár Boha, jeho lásku k všetkým ľuďom, aj k tým, ktorí idú po zlých cestách a Boha odmietajú (často odmietajú práve tie karikatúrne obrazy, Krista v pravde nepoznajú). Božia láska je zároveň pravda, tá však nezatraca, tá túži po spáse. Je teda treba, aby sme sa my sami najprv zbavovali karikatúr Boha v nás.

Vo svetle Božej pravdy, ktorá je neoddeliteľná od jeho lásky, potom môžeme viac poznávať všetky tieto zvrátené podoby sebalásky, ako ich popisujete. A v duchu evanjelia, teda bez moralizovania a zatracovania, sa vyjadrovať k týmto ľuďom o človeku. Vidieť a niekedy i viac erudovane poznávať príčiny mnohých týchto javov a poznávať ich krátkodobé i dlhodobé dôsledky. Skrátka vyjadrovať sa k týmto fenoménom v Božej pravde

a láske a zároveň vidieť konkrétneho človeka, jeho situáciu, hľadať s ním cestu, ak o to stojí. A počítať s tým, že „svet“ nás neprijme. Pán Ježiš nás na to upozorňuje už 2000 rokov.

6. Venujete sa aj duchovnému sprevádzaniu. V jednom rozhovore ste na otázku o duchovnom otcovstve a materstve odpovedali, že je lepšie hovoriť o duchovnom sprevádzaní. Čo teda znamená duchovne sprevádzať a prečo je lepší tento výraz?

Duchovné vedenie – duchovné otcovstvo či materstvo, má viac direktívny charakter, kedy duchovný vodca zaväzuje poslušnosťou svojho zverenca a tým aj preberá za neho istú zodpovednosť. Duchovný vodca koná v mene autority, ktorú mu

zverila Cirkev, napríklad skrze jeho rehoľných predstavených. Duchovné vedenie je potrebné skôr výnimočne u jednotlivcov, ktorých situácia si to vyžaduje, napríklad u ľudí s mystickými skúsenosťami a pod. Preto pozor na samozvaných laikov, ktorí sa označujú ako duchovní vodcovia a navyše zaväzujú poslušnosťou tých, ktorí sa nechajú nimi viesť.

Duchovný sprievodca pomáha sprevádzanému vidieť a žiť svoje prežívania a záležitosti života vo svetle evanjelia a v duchu učenia Cirkvi. Nezaväzuje ho direktívnou poslušnosťou, rozhodovanie a zodpovednosť zaň zostáva na sprevádza-

nom, sprievodca nemôže preberať zodpovednosť za rozhodnutia zverenca, ak, tak len skutočne vo výnimočných situáciách. Takto vedie svojho zverenca k duchovnému rastu, kedy on sám sa musí učiť rozlišovať a byť zodpovedný pred sebou i Bohom. Potešilo ma, že formu duchovného sprevádzania pred duchovným vedením nedávno zdôraznil aj Svätý Otec František vo svojom príhovore rehoľníkom.

7. Ako by sa sprevádzanie dalo uplatniť na poli katechézy a v práci s katechétmi? Akým spôsobom by sa mohli aj katechéti stať sprie-

vodcami mladých, akým spôsobom by mohli v katechéze využívať duchovné sprevádzanie?

Myslím si, že katechéti sami by mali byť na prvom mieste svedkami kresťanskej viery a bolo by veľmi žiadúce, keby sami boli duchovne sprevádzaní. Mladí sú veľmi citliví na autentickosť tých, ktorí im niečo o Bohu hovoria, poučky ich nezaujímajú. Tiež je potrebná kompetentnosť, hlbšie porozumenie života s Bohom a v tomto svetle i hlbšie porozumenie problémov, v ktorých dnes mladí žijú. Napríklad v už spomínaných fenoménoch, v hľadaní vlastnej identity a podobne. Základom sprevádzania je načúvanie sprevádzanému, porozumenie toho, čo hovorí, reagovať bez moralizovania a spolu hľadať cestu. Ak je

Katechéti sami by mali byť na prvom mieste svedkami kresťanskej viery a bolo by veľmi žiaduce, keby sami boli duchovne sprevádzaní.

katechéta disponovaný k takémuto načúvaniu, môže ponúknuť svoj čas k rozhovoru a často si ho mladí sami vyhládajú. Duchovné sprevádzanie je však vždy vzťah. Vzťah dôvery medzi sprievodcom a sprevádzaným. Preto sa nedá „naordinovať“. Využívať duchovné sprevádzanie v samotnej katechéze by, podľa mňa, mohlo byť práve v oblasti

načúvania ich otázkam. Keď mladým predkladáme nejaké „učivo“, tak vytvárať pri ňom aj slobodný priestor na otázky z ich strany. Pritom práve odpovede na ich otázky môžu byť prirodzenou a neformálnou pôdou pre tlmočenie svetla kresťanskej viery i ohľadom toho čo žijú. Práve túto neformálnosť a spontánnosť mladí veľmi oceňujú a je to už prienik s duchovným sprevádzaním.

8. Ako v súčasnom svete vnímate úlohu katechézy a evanjelizácie? Kde medzi nimi vidíte prienik?

V ranokresťanskej dobe evanjelizácia znamenala prvé zvestovanie Krista, jeho cesty spásy, objavovanie tváre Boha skrze neho. Potom nasledovala katechéza – systematická formácia kresťanskej viery. Táto bola potvrdená krstom a potom zas formácia pokračovala, týkala sa tak viery ako aj praktického kresťanského života.

Dnes katechizujeme pokrstených a akosi automaticky sa predpokladá ich viera. Je to však viera detí, viera ich rodičov, bohužiaľ často zredukovaná na tzv. chodenie do kostola a ku sviatostiam, avšak bez osobného vzťahu s Kristom. Pritom práve tento vzťah je nositeľom kresťanskej viery. Preto je potrebná tzv. „nová evanjelizácia“, tak veľmi žiadaná poslednými pápežmi – teda znovuhlásanie Krista už pokrsteným a viesť už pokrstených k tomuto osobnému vzťahu s Kristom. A myslím si, že práve dnešná katechéza, by mohla byť prvým územím tejto evanjelizácie a až potom miestom formácie.

9. Čomu sa v katechéze venujete najviac vo vašej komunite – na čo kladiete najväčší dôraz?

V každej forme našich katechéz ide v podstate o to isté: ohlasovať a formovať vzťah s Bohom skrze Ježiša Krista a vo svetle tohto vzťahu sa učiť žiť. Ide o formáciu viery dospelých všetkých vekových skupín, pričom osobitným spôsobom sa venujeme manželom, či len ženám a veľkou skupinou sú mladí ľudia, približne od 14-tich rokov. Toto objavovanie a formácia viery je buď systematická, na našom webe napríklad pod názvom „Škola učeníctva“, alebo tematická. Mnohé tieto obnovy a formácie sa tiež dajú nájsť i na našom webe (www.blahoslavenstva.sk).

10. Kde hľadať, odkiaľ čerpať motiváciu do duchovného boja?

Možno to bude znieť ako klišé. Z osobného vzťahu s Ježišom. V ňom žijeme všetko, celý svoj život, všetko, čo nám život prináša. Nemáme na prvom mieste bojovať proti nejakým nepriateľom. Naším nepriateľom je nepriateľ Boží. Ten, ktorý

sa teší, ak s Bohom nežijeme, ak s ním nemáme dôverný vzťah. Potom sme totiž veľmi zraniteľní, a podliehame ilúziám, napríklad, že našimi nepriateľmi sú ľudia. Takže duchovný boj tu je, diabol nám pokoj nedá. Ale na prvom mieste je treba snažiť sa zostať spojení s Kristom, ako ratolesti s kmeňom, potom v moci Krista, ktorá v nás prúdi ako miazga, sa nemusíme báť a môžeme i máme dávať hranice nepravosti v silnej viere, že On neprehrá a teda ani my s ním. Motiváciou je teda Kristova láska a tá neodpočíva.

11. Čo by ste chceli zdôrazniť na záver tohto rozhovoru?

Napriek všetkej morálnej devastácii okolo nás, žijeme krásny čas, keď sme Duchom Svätým vyzývaní, vrátiť sa, či skôr objaviť život s Kristom v duchu jeho evanjelia. Vstúpiť do dobrodružstva života s ním – to je možné v každej dobe, o to viac v dnešnej. Tento svet potrebuje svedkov života s Kristom, nie rečníkov, či ideológov.

Aktuálne

Program prípravy birmovancov VYVOLENÝ

BRANISLAV KOŽUCH, RIADITEĽ KPKC

Aktuálne

Pred niekoľkými rokmi som si kupoval nový počítač – notebook. Ten, ktorý som dovtedy mal, bol super, ale už sa na ňom podpísal jeho vek a tiež náročnosť môjho používania. Veľakrát zamrzol, spustenie niektorých programov trvalo dlhšie ako uvarenie kávy. A tak som hľadal nový. Tip, ktorý som dostal, bol MacBook. Vraj budem nadmieru spokojný – nemrzne, ide veľmi dobre, môžem mať otvorených veľa internetových stránok naraz. Najprv ma odrádzala cena a potom sa pridalo ešte jedno vážne varovanie. Vraj si budem musieť zvyknúť na to, že MacBook je iný, inak sa s ním pracuje. Prekážku ceny som prekonal, hoci to nebolo jednoduché, ale tá predstava, že mi môj počítač nezamrzne uprostred rozpísaného článku, jednoducho bola naozaj pôsobivá. Kúpil som ho. A potom to začalo. Naozaj bol iný. Mal som MacBook, ale používal som ho „windowsácky“. Kým som si prestavil svoje mentálne nastavenie, prepísal svoje očakávania a zaužívané vzorce používania počítača, tak to bolo skutočne dosť náročné. Dnes by som ho už nevymenil. Toto nie je platená reklama. Keď som sa s ním zladil, keď som sa naučil pri používaní Macu aj premýšľať a používať ho ako „mac“ so všetkým, čo ponúka, bol som a som nadmieru spokojný. Tí, ktorí ma presvedčili na túto zásadnú zmenu mali pravdu.

Zažili ste niečo podobné aj vy? Možno nie pri počítači. Podobné niečo vraj zažívajú tí, ktorí presedlajú z auta s manuálnou prevodovkou na auto s automatickou prevodovkou. Viem si predstaviť situácie, keď je spolujazdec nosom pritlačený na predné sklo, pretože vodič zabudol, že spojka jednoducho nie je a on/

ona zaužívané stlačí namiesto spojky brzdu. Týchto výziev je veľa. Jednou z nich je Program Vyvolený – program na prijatie sviatosti birmovania, ktorý na Slovensku od roku 2021 využilo viac ako 60 farností, čo je cca 3500 birmovancov. Z ich skúseností vzišiel tento článok. Jeho cieľom nie je podať celkový súhrn, ale motivovať ďalších využiť jeho potenciál.

Pred viac ako desiatimi rokmi totiž skupina katechetov, evanjelizátorov a pracovníkov s mládežou v Spojených štátoch amerických niekoľko rokov spoločne skladala program, ktorý by bol primeranou reakciou a riešením na situáciu odchádzajúcich mladých ľudí z Katolíckej cirkvi. Program, ktorý by upriamoval pozornosť na poklad viery a zároveň by bol atraktívny pre súčasných mladých ľudí. Dnes je program Vyvolený jedným z oficiálne schválených a odporúčaných programov pre prípravu na prijatie sviatosti birmovania zo strany Konferencie biskupov Spojených štátov.

Riešia to, s čím sa stretávame aj u nás. Ich investícia môže byť teda pre nás prínosom. Myslím si, že nič nie je ideálne, ale nepoznám nič lepšie, čo by sme mali na Slovensku pre prípravu birmovancov.

Program Vyvolený je kvalitný a jedinečný formačný program. Avšak je tu ešte niečo iné, na čom táto kvalita buď vynikne alebo sa rozbie.

To ľahšie na tomto programe sú ponúkané materiály.

1. Pravdy viery sú podávané v nahratých videách, kde skúsení katechéti a tvorcovia programu podávajú kresťanskú náuku naozaj zrozumiteľných spôsobom, no bez

Aktuálne

toho, aby bola ochudobnená či ukrátená evanjeliová plnosť podávanej pravdy. Je v tom práve dlhoročná skúsenosť a profesionalita tých, ktorí vo videách vystupujú. A to je veľká podpora a pomoc pre kňaza vo farnosti, pretože vie, že vieroučný obsah bude podávaný jednotne a čisto. Je to pomoc aj pre animátora, zvlášť toho, kto nemá až tak veľa skúseností alebo teologických poznatkov. Nemusí sa obávať, či všetko povedal správne, a nemusí stráviť dlhé hodiny teologickou prípravou pred stretnutím.

2. Animátor má svoju vlastnú metodiku, v ktorej má popísaný detailný metodický postup každého stretnutia, čo môže byť predovšetkým pre začínajúceho animátora veľkým prínosom. Na druhej strane to pre skúsenejších dáva pevný podklad i pre ich vlastné prispôbenia, aby vždy smerovali k danému formačnému cieľu každej lekcii. A to je tiež veľké pozitívum – každá lekcija má jasne a konkrétne popísané svoje formačné ciele, aby aj animátor vedel, na čo sa zamerať a kam smerovať celé stretnutie. Nedá sa predsa odovzdať všetko naraz. Menej je niekedy viac.
3. Novinkou v našich podmienkach je sprievodca pre rodičov a birmovných rodičov, ktorí sú takýmto spôsobom aspoň čiastočne zapojení do prípravy. Na jednej strane sú oni sami katechizovaní a majú možnosť rásť v poznávaní právd viery, na druhej strane im sprievodca ponúka konkrétne typy, ako o jednotlivých témach rozprávať v domácom prostredí.

4. Od tohto školského roka sa dokonca birmovanci dostanú k videám nielen na stretnutí, ale aj doma. Môžu si ich pozrieť viackrát, môžu si ich pozrieť aj ich rodičia, čo je výhodou, ktorá pomáha ešte viac si osvojiť obsah viery.

To ťažšie na Vyvolenom je naša zaužívaná skúsenosť či možno mentalita o príprave na birmovku a o animátoroch, ktorí majú viesť malé skupinky. Mentalita o tom, čo znamená byť pripravený na prijatie sviatosti birmovania, a teda i o tom, ako má vyzeráť obsah prípravy i aká je v nej úloha animátora/katechéta. Používať materiály Programu Vyvolený a nemeniť spolu s tým aj svoje zaužívané vzorce sa totiž veľmi podobá skúsenostiam opísaným v úvode tohto článku. V našom školstve to postupne začíname chápať – pripraviť lepšie na život neznamená len vydať nové učebnice alebo viesť diskusie o tom, či žiaci majú alebo nemajú dostávať domáce úlohy. Začíname konečne podporovať učiteľov, aby menili svoj prístup. Zmenila sa generácia žiakov, zmenili sa podmienky života, zmenili sa učebnice, zmenilo sa to, ako triedy vyzerajú, a tak je na rade zmena zaužívaných prístupov tých, ktorí sú v procese vzdelávania najdôležitejší – učitelia. (Áno, ešte ostávajú rodičia, čo bude skutočne iná výzva!)

V Programe Vyvolený jednotlivé stretnutia malých skupiniek nie sú vyučovaním, ale skôr stretnutia, pri ktorých kľúčovým prvkom je diskusia, vzájomné rozprávanie a svedectvá. Takto sa zvýrazňuje, že v poznávaní viery ide o stále nové hľadanie vzácneho pokladu, ktoré vrcholí v osobnom stretnutí s Ježišom, a nie

Aktuálne

neosobné prezentovanie či memorovanie vyučovanej témy. Stretnutie dáva mladým priestor na zdieľanie názorov a skúseností. Zároveň im kladie otázky, ktoré často nie sú ľahké. Väčšina z nich – ak vôbec chodila do kostola – má jedinou skúsenosť z pasívneho počúvania toho, čo sa modlí a hovorí na omši, a tak je diskutovanie pre väčšinu z nich nová skúsenosť s vierou, skúsenosť, že viera ponúka odpovede na otázky života. Animátor ako vedúci malej skupinky je tak viac než vyučujúcim tým, ktorí sprevádza mladých ľudí, keď ako emauzskí učeníci majú chuť odísť.

Aj Ježiš sa s emauzskými učeníkmi na ceste stretol a pri stretnutí plnom otázok im vysvetľoval Písma a nie ich vyučoval. On bol ten, ktorý kládol a vzbudzoval otázky, oni boli tí, ktorí vo svojom sklamaní mali všetko „jasné“. Zo stretnutia s Ním však nakoniec vzišla ich túžba „Zostaň s nami...“.

Myslím, že to je jedna z najväčších premien – aby naša birmovanecká príprava bola stretnutím plným otázok, na ktoré hľadáme odpovede v Božom zjavení (veď kam inam alebo ku komu inému by sme šli...), aby animátori ako vedúci skupiniek chceli a vedeli klásť otázky, ktoré vzbudzujú zvedavosť a hlad po odpovedi a poznání. Tie väčšina mladých birmovancov v sebe „automaticky“ nemá, no práve preto je to veľká pomoc, ktorú mu animátor či katechéta môže či má poskytnúť. Pomoc prebudiť hlad a túžbu, ktoré Boh svojim zjavením vie naplniť. Pripraviť pôdu srdca i rozumu, do ktorej Boh rád a štedro zasieva svoje seme-

no života. Pýtať sa, pýtať sa, pýtať sa. A až potom spoločne hľadať odpovede – vykročením na Cestu a ponúkaním Pravdy v Božom zjavení a v životnej skúsenosti.

Program Vyvolený je o mnohých otázkach, avšak nie otázkach vedomostných na skúškach či v teste, ale otázkach života, podobných aké mali tí, ktorí videli a počuli Ježiša hovoriť a konať. „Kto je to, že ...?“ Program Vyvolený je o početných svedectvách, lebo práve tie vedia prebudiť zvedavosť a hlad po podobnej skúsenosti. V konečnom dôsledku, je to vždy „iba“ program – iba nástroj. Dôležitý je ten, kto ten nástroj drží v rukách a ako ho používa. Nájdu sa však tí, ktorí budú ochotne mladých nielen vyučovať, ale sprevádzať?

Skúsenosť ukazuje, že je to veľká výzva. A určite nie jediná výzva (o ďalších však inokedy, aby som nebol veľmi odrádzajúci). Zladiť svoje animátorské zmýšľanie s nastavením programu, je ako zladenie sa s MacBookom. Výsledok stojí za to.

Aktuálne

Prvé blahorečenie rodiny i nenarodeného dieťaťa v histórii

DANIEL LYSÝ

*“Nik nemá väčšiu lásku ako ten,
kto položí život za svojich priateľov”
(Jn 15, 13)*

Aktuálne

10. septembra tohto roka sa v poľskom mestečku Markowa, asi 130 km od Svidníka, bude konať blahorečenie, v ktorom bude prvýkrát blahorečená celá rodina – vrátane nenarodeného dieťaťa.

Písal sa rok 1942. V marci začali Nemci v poľských okresoch s operáciou „Reinhardt“, ktorej cieľom bolo vyvraždiť všetkých Židov v Generálnej gubernii a okrese Bialystok. Bol tak vydaný zákaz pobytu Židov na tomto území a začalo sa s ich deportáciou do pracovného tábora v Pečkiniach, následne do vyhladzovacieho tábora v Bežci. Niektorí zo Židov v obci Markowa požiadali rodinu Ulmovcov o pomoc. Jozef Ulma im spočiatku pomáhal stavať podzemné úkryty na okraji dediny. Zďaleka to nestačilo, pretože nemecká polícia vykonávala pátranie po Židoch po širokom okolí. Ulmovci sa rozhodli ukryť u seba dve rodiny svojich židovských susedov.

Veľké množstvo jedla, ktoré Victoria Ulmová kupovala, neušlo pozornosti susedov. Kto a kedy nahlásil toto podozrenie Nemcom, zostáva záhadou. Najpravdepodobnejšie to bol Włodzimierz Leś, strážmajster a modrý policajt z Łańcutu.

V noci z 23. na 24. marca 1944 do domu Ulmovcov vtrhli príslušníci štátnej polície a nemeckí žandári. Po rýchlej domovej prehliadke našli obe židovské rodiny, ktoré sa tu ukrývali od začiatku prenasledovania. Troch členov z nich zastrelili ešte počas spánku, ostatných o čosi neskôr. Na rad prišla rodina Jozefa a Victórie Ulmovcov. Za ukryvanie a poskytnutie

pomoci Židom boli Jozef, Victoria a ich sedem detí – vrátane sedemmesačného ešte nenarodeného bábätka – na mieste zastrelení. Ich telá museli na príkaz policajtov zahrabať do zeme dedinčania tamojšej obce. Keď sa starosta opýtal policajtov, prečo zabili aj deti, odpoveďou mu bolo: “Aby s nimi dedina nemala starosti.”

Po skončení vojny boli pozostatky rodiny Ulmovcov exhumované a prenesené na miestny farský cintorín.

Vražda rodiny Ulmovej sa stala symbolom mučeníckej smrti všetkých Poliakov zavraždených Nemcami za pomoc Židom.

V roku 1995 bol Inštitútom pre pamiatku mučeníkov a hrdinov holokaustu Jad Vašem udelený manželom Ulmovcom titul „Spravodlivý medzi národmi.“ V roku 2010 im prezident Poľskej republiky Lech Kaczyński udelil vyznamenanie Komandérskeho kríža Rádu znovuzrodeného Poľska. V roku 2003 začal proces ich blahorečenia a pápež František napokon po náležitom skúmaní stanovil deň ich blahorečenia na 10. septembra 2023.

Tento príbeh v sebe nesie nádherne silné svedectvo o láske, ktorá vyháňa strach, ktorá je mocnejšia ako obava zo smrti a ktorá aj po rokoch dnešnému otupenému svetu zjavuje, na žom v živote naozaj záleží.

Aktuálne

Svetové dni mládeže v Lisabone - čím inšpiruje pápež František - to hlavné v skratke

DANIEL LYSÝ

Aktuálne

Začiatkom augusta tohto roka sa pápež František vydal za mladými z celého sveta do Portugalska, kde sa konali **Svetové dni mládeže (SDM)**. Išlo o jeho druhú návštevu Portugalska, prvýkrát túto krajinu navštívil v roku 2017 pri príležitosti stého výročia od fatimských zjavení. **Motto**, ktoré sprevádzalo tohtoročné SDM, bol citát z Lukášovho evanjelia: „*Mária sa vydala na cestu a ponáhľala sa*“ (Lk 1, 39). Ako pripomína Svätý Otec, množstvo mladých ľudí ostáva sedieť na balkóne a stávajú sa len pasívnymi pozorovateľmi života okolo. Je dôležité, aby povstali a slúžili, tak ako ich rovesníčka Panna Mária. Neostať pred zrkadlom v seba obdivie, či opovrhovaní, nezostať zachytení v moderných internetových virtuálnych „sietach“ súčasnosti je výzva, ktorá má zachytiť srdcia mladých nielen v Lisabone.

Pôvodne malo byť toto stretnutie už minulý rok, avšak v dôsledku obáv z pandémie bolo napokon presunuté na rok 2023. Minulý rok sa pre mládež na Slovensku organizovalo Národné stretnutie mládeže T22 v Trenčíne, ktoré duchovnú prípravu na SDM v podstate odštartovalo.

SDM pozostávajú z dvoch častí: Prvú časť tvoria dni v diecézach, kde mladí okúsia príchuť života Cirkvi i kultúry danej krajiny. V tých dňoch sú pútnici ubytovaní v „prijímajúcich“ rodinách a prostredníctvom spoločného programu vo farských komunitách si prehlbujú svoju vieru. **V diecéze Porto** sa počas týchto dní zúčastnilo približne **600 Slovákov**.

Druhou časťou SDM sú hlavné podujatia, uskutočňované v meste hlavného organizátora, ktorým bol tentoraz Lisabon. Medzi ne patri

napr. Festival mladých, katechézy, hudobné a umelecké podujatia, duchovné stretnutia a najmä Vigília či následná sv. omša so Svätým Otcom. Tejto druhej časti SDM sa zúčastnilo dohromady 1700 pútnikov zo Slovenska.

Program pápeža Františka

2. augusta priletel Svätý Otec do Lisabonu, kde sa v národnom paláci stretol s prezidentom krajiny i ďalšími štátnymi predstaviteľmi. Pri tejto príležitosti predniesol svoj **prvý prejav, jediný v taliančine**. Jeho príhovor bol bohatý na myšlienky a symboliku. Hovoril v ňom o mnohých súčasných problémoch Európy, o mieri i o tom, akým smerom sa uberá Západ: „*Technológia, ktorá znamenala pokrok a globalizáciu sveta, nestačí; ešte menej stačia najdokonalejšie zbrane, ktoré nepredstavujú investíciu do budúcnosti, ale ochudobňujú skutočný ľudský kapitál, kapitál vzdelávania, zdravotníctva, sociálneho štátu. Je znepokojujúce, keď čítame, že na mnohých miestach sa prostriedky neustále investujú do zbraní namiesto do budúcnosti ich detí. Snívam o Európe, srdci Západu, ktorá využíva svoju vynaliezavosť na to, aby uhasila ohniská vojny a rozsvietila svetlá nádeje; o Európe, ktorá vie znovu objaviť svoju mladistvú dušu, sníva o veľkosti celku a prekračuje potreby bezprostredného života;... A to nám pomôže zamyslieť sa nad snami zakladateľov Európskej únie: snívali vo veľkom!*“

Predovšetkým poukázal aj na nádej, ktorú teraz predstavuje práve Lisabon ako posledná pevnina na hranici sveta, obklopená náručou oceánu a tiež ako prívetivé mesto, do ktorého sa valí oceán mladých ľudí: „*Mladí, ktorí snívajú,*

Aktuálne

nás vyzývajú, aby sme uskutočnili ich sny o dobre. Na uliciach nekričia s hnevom, ale zdieľajú nádej evanjelia, nádej života. A ak dnes z mnohých strán zaznieva atmosféra protestov a nespokojnosti, živná pôda pre populizmus a konšpirácie, Svetový deň mládeže je príležitosťou na spoločné budovanie.“

Ďalší deň poobede sa Svätý Otec zúčastnil **úvodného ceremoniálu SDM** s mladými v Parke Eduarda VII., kde mal pre mladých príhovor a kde zároveň odpovedal na ich otázky. Vo svojich myšlienkach sa zameral na to, že **Boh prijíma každého bez rozdielu, bez výsad a bez predsudkov**. Vyzdvihol najpodstatnejšiu pravdu o každom človeku, teda že **každý jeden z nás je zavolaný po mene**: *Sme povolaní po mene, každý z nás. Nie je to fráza, je to Božie slovo (porov. Iz 43, 1; 2 Tim 1, 9). Priateľ, priateľka,*

ak ťa Boh volá po mene, znamená to, že pre Boha nikto z nás nie je len číslom. Máme tvár, srdce... Sme volaní takí, akí sme, s problémami, ktoré máme, s obmedzeniami, ktoré máme, s ohromnou radosťou, s túžbou byť lepší, s túžbou víťaziť. Sme povolaní takí, akí sme. Premýšľajte o tom. Ježiš ma volá takého, aký som, nie takého, aký by som chcel byť. Sme spoločenstvom Ježišových bratov a sestier, synov a dcér toho istého Otca.“

Zároveň povzbudil mladých, aby sa nenechali oklamať falošnými sľubmi a ilúziami tých, ktorí len zdanlivo prejavujú o nás záujem. Jediné Pán nás prijíma bez rozdielu a prostredníctvom Cirkvi nám otvára svoju náruč, kde je miesto pre všetkých: *A takáto je Cirkev, je Matkou všetkých. Je tu miesto pre všetkých. Pán neukazuje prstom, ale otvára svoju náruč... Ukaže nám to Ježiš na kríži, ktorý otvoril svoju ná-*

Aktuálne

ruč tak naširoko, že bol ukrižovaný a zomrel za nás. Ježiš nikdy nezatvára dvere, ale pozýva vás dnu: „vstúp a uvidíš“. Ježiš ťa prijíma, Ježiš ťa víta. V týchto dňoch nech každý z nás šíri Ježišov jazyk lásky: „Boh ťa miluje, Boh ťa pozýva“. Aké je to krásne! Boh ma miluje, Boh ma volá, chce, aby som mu bol na blízku.“

V piatok 4. augusta sa pápež František zúčastnil **dramatizovanej krížovej cesty**. Ako je u neho občas zvykom, odložil pripravený príhovor a hovoril mladým prímou zo srdca: „Dnes budete kráčať s Ježišom. Ježiš je Cesta a my budeme kráčať s Ním, pretože On kráča. Keď bol medzi nami, Ježiš kráča. Chodil, uzdravoval chorých, staral sa o chudobných, prinášal spravodlivosť, chodil, kázal a učil. Ježiš kráča, ale cesta, ktorá sa nám najviac vryla do srdca, je cesta Kalvárie, cesta kríža... „Križ, ktorý sprevádza každý Svetový deň mládeže, je ikonou, je reprezentovaním tejto cesty. Križ je najväčším zmyslom najväčšej lásky, tej lásky, ktorou chce Ježiš objasniť náš život. Náš život? Áno, aj tvoj, život každého jedného z nás. Ježiš kráča pre mňa...Ježiš začína túto cestu za mňa, aby za mňa obetoval svoj život. A nik nemá väčšiu lásku ako ten, kto položí svoj život za svojich priateľov, kto položí svoj život za iných. Nezabudnite na to.“

V nasledujúci deň, sobotu doobeda, priletel **vrtuľníkom do Fatimy**, aby sa tu pomodlil s chorými mladými ľuďmi ruženec. Vo svojich slovách vyzdvihol **príklad Panny Márie** ako tej, **ktorá sprevádza**, prijíma a ukazuje na Ježiša: „Sme tu pod materinským pohľadom Panny Márie, sme tu ako Cirkev, Matka Cirkev. A práve púť je jej mariánskou črtou, pretože prvá, ktorá sa

po Ježišom zvestovaní vydala na púť, bola Panna Mária. Len čo sa dozvedela, že jej príbuzná je tehotná, bola už totiž veľmi stará, rozbehla sa,... povedali by sme, že sa ponáhľala s tou horlivosťou pomôcť, byť prítomná. Je toľko vzývaní Panny Márie, ale jedno, ktoré môžeme povedať aj my, keď nad tým uvažujeme, je toto: Panna Mária, ktorá beží, vždy, keď je nejaký problém, vždy, keď ju vzývame, ona neotáľa, prichádza, ponáhľala sa, „Panna Mária náhliaca sa“. Ponáhľala sa, aby nám bola nablízku, ponáhľala sa, pretože je Matka. Máriino gesto prijatia je dvojité, najprv prijíma a potom ukazuje na Ježiša. Mária vo svojom živote nerobí nič iné, len ukazuje na Ježiša. „Urobte všetko, čo vám povie“, nasledujte Ježiša, toto sú dve Máriine gestá.“

Vo večerných hodinách slávil Svätý Otec s účastníkmi SDM **modlitbovú vigíliu**. V úvode vyzval počas nej mladých, aby si zaspomínali na všetkých svojich blízkych, kňazov, katechetov, učiteľov či animátorov, ktorým vďačia zo to, čo majú, ktorí boli pre nich ako lúče svetla, ako korene radosti. Hlavnú myšlienku potom preniesol na radosť z vytrvalého kráčania vpred: „Myslíte si, že človek, ktorý v živote padne, ktorý má neúspech, ktorý sa dokonca dopustí vážnych, veľkých chýb, že sa jeho život skončil? To nie! Čo treba urobiť? Treba vstať!... A to je tak trochu cesta, je to vytrvalosť v kráčaní. V živote, aby ste niečo dokázali, musíte sa trénovať v kráčaní...Neviem, či má niekto z vás rád futbal..., ja ho mám rád. Za gólom, čo je tam? Veľa tréningov. Čo je za výsledkom? Veľa tréningu. A v živote človek nemôže vždy robiť to, čo chce, ale to, čo nás vedie k tomu, aby sme rozvíjali povolanie, ktoré

Aktuálne

máme v sebe – každý má svoje povolanie.“

Celé stretnutie **SDM vyvrcholilo nedelňou sv. omšou**, ktorej sa zúčastnilo približne 1,5 milióna veriacich, 700 biskupov a 10 000 kňazov. Svätý Otec sa v homílii zameral na **príbeh Ježišovho premenenie na vrchu**. Zážitok zo svetových dní prirovnal k zážitku, ktorí mali traja apoštoli na hore zjavenia. Najdôležitejšou otázkou pritom ostáva, čo si z tohto zážitku odnesieme späť do údolia každodenného života. Odpoveďou je týchto niekoľko slov – počúvať Ježiša, nebáť sa, byť svetlom týchto čias: „Na túto otázku by som chcel odpovedať tromi slovesami, ktoré nadväzujú na evanjelium, ktoré sme počuli: **Žiariť, počúvať a nebáť sa**.

Po prvé, žiariť... Drahí mladí, aj dnes potrebujeme trochu svetla, záblesk svetla, ktoré je nádejou, aby sme čelili mnohým temnotám, ktoré nás v živote napádajú, aby sme im čelili svetlom Ježišovho zmŕtvychvstania, pretože on je svetlo, ktoré nezhasína, on je svetlo, ktoré svieti aj v noci... Druhým slovesom je počúvať. Na vrchu zakryl učeníkov jasný oblak a čo hovorí Otec z tohto oblaku? Toto je môj milovaný Syn, počúvajte ho... Počúvaj, čo ti Ježiš hovorí. Ty vravíš: „Neviem, čo mi hovorí.“ Vezmi si evanjelium a prečítaj si, čo Ježiš hovorí a čo hovorí tebe do srdca... On nás učí ceste lásky, počúvaj Ježiša. Pretože niekedy sa s dobrou vôľou vydávame na cesty, ktoré sa zdajú byť z lásky, ale nakoniec sú len sebeckým prežleným za lásku... Počúvaj Ho, pretože On ti povie, ktorá je cesta lásky. A nakoniec tretie slovo, nebáť sa. Nebojte sa. Slovo, ktoré sa v Biblii tak často opakuje. Dnes hovorí tieto slová: „Nebojte sa“

– Vám, ktorí pestujete veľké sny, ale niekedy ich zatemňuje strach, že ich neuvidíte splnené; vám, ktorí si niekedy myslíte, že to nedokázate a občas sa vám do života vkráda trochu pesimizmu... Drahí mladí, rád by som sa každému z vás pozrel do očí a povedal vám: **Nebojte sa**. Ba čo viac, poviem vám niečo veľmi krásne, už to nie som ja, je to sám Ježiš, ktorý sa na vás v tejto chvíli pozerá... On číta vaše srdcia a dnes, tu, v Lisabone, na týchto Svetových dňoch mládeže, vám hovorí: **„Nebojte sa. Majte odvahu, nebojte sa.“**

Po svätej omši pred záverečným ceremonálom pápež František stretol s vyše 20 000 dobrovoľníkmi zo 150 krajín sveta, aby sa im poďakoval a ocenil ich službu. Prirovnal ich podľa miestneho vzoru k surfistom na vlnách lásky: „Priatelia, na záver by som vám rád zanechal jeden obraz. Ako mnohí z vás vedia, severne od Lisabonu sa nachádza miesto Nazaré, kde môžete obdivovať vlny, ktoré dosahujú výšku až tridsať metrov a sú svetovou atrakciou najmä pre surfistov, ktorí na nich jazdia. V týchto dňoch ste aj vy čelili skutočnej vlne: nie vody, ale mladých ľudí, ktorí sa nahrnuli do tohto mesta. S Božou pomocou ste sa na tejto veľkej vlne zviezli. Ďakujem vám. Chcem vám povedať: pokračujte v tom, pokračujte v jazde na vlnách lásky, na vlnách dobročinnosti, buďte „surfistami lásky“... zakaždým vás to vynesie vyššie, bližšie k Bohu, a to vám umožní vidieť vašu cestu z lepšej perspektívy.“

Úplne na záver Svätý Otec ohlásil miesto konania ďalších SDM v roku 2027 – Soul, Južná Kórea – a všetkých pozval na slávenie Jubilejného roka 2025 do Ríma.

Aktuálne

Rozprávanie o stretnutí Krista s emauzskými učeníkmi (Lk 24,13-35) ako model biblicky animovanej katechézy

DOC. THDR. BRANISLAV KĽUSKA, PHD.

Aktuálne

Katechéza má svoj počiatok v príchode Božieho s(S)lova na svet a v Cirkvi sa realizuje na základe Kristovho imperatívu toto Božie slovo vždy a všade ďalej šíriť (porov. Mt 28,19). Pápež František v apoštolskej exhortácii *Evangelii gaudium* (čl. 175) zvyrazňuje, že „je dôležité, aby zjavené Slovo radikálnym spôsobom zúrodnilo katechézu i všetky snaženia zamerané na odovzdávanie viery“. Samozrejme vzniká otázka, ako realizovať takú katechézu, ktorej zdrojom je Božie slovo, a ktorá sa snaží byť týmto slovom zúrodnená.

Istú nápovedu ponúka apoštolská exhortácia *Verbum Domini*, v ktorej sa píše, že Lukášovo rozprávanie o stretnutí sa emauzských učeníkov s Ježišom (Lk 24,13-35), je „v istom zmysle... model katechézy, ktorej stredobodom je »vysvetľovanie Písem«, ktoré je schopný dať len Kristus“ (VD 74). Toto rozprávanie je dobre známe i tým, ktorí skôr zbežne čítajú Sväté písmo. Každý túži, aby on sám, alebo ľudia, ktorým svedčí o Bohu, cítil(i) pri vysvetľovaní slov Písma podobne ako emauzskí učeníci oheň vo svojom srdci. Celá táto popaschálna udalosť stretnutia sa so vzkrieseným Kristom, ktorého učeníci bližšie poznávajú a odkrývajú vďaka hlbšiemu pochopeniu Písma, je vyrozprávaná vo forme narácie a preto objavenie dynamiky rozprávania nám môže pomôcť po-

chopiť podstatu katechézy, ktorú Kristus na ceste do Emauz realizuje. Na základe analýzy rozvoja deja tejto udalosti môžeme identifikovať niekoľko etáp, počas ktorých je interpretované slovo, a tak realizovaná katechéza.

Rozprávanie sa začína pohľadom na existenciálnu situáciu učeníkov, ktorí opúšťajú komunitu a zostupujú z Jeruzalema (vzdalovanie sa a zostupovanie zároveň odzrkadľujú aktuálny duchovný a psychický stav učeníkov) (Lk 24,13). Títo vo vzájomnom rozhovore reflektujú, čo sa udialo (Lk 24,14). V tomto momente ich stretáva Ježiš, ktorý vo vzťahu k učeníkom iniciuje katechézu, a to tým, že ich sprevádza a kladie im otázky (Lk 24,15-18). Prvá etapa Ježišovej katechézy, zahŕňa rozprávanie učeníkov o udalostiach Paschy. Ježiš ich pozýva vyrozprávať ešte raz, „čo sa tam [v Jeruzaleme] v tých dňoch stalo“ (Lk 24,18). Učeníci však nemajú zreferovať „kronikárskym“ spôsobom, ale opísať ich z vlastného pohľadu. Rozprávanie učeníkov následne naozaj odhaľuje ich osobitý obraz Ježiša: „[On] bol prorokom, mocným v čine i v reči pred Bohom aj pred všetkým ľudom“ (Lk 24,19). Súčasne prezrádzajú aj svoje očakávania, aké živili vo vzťahu k nemu: „A my sme dúfali, že on vykúpi Izrael“. (Lk 24,21). Táto etapa katechézy je sústredená na životný kontext učeníkov, ich

Aktuálne

prežívanie (porov. „zronení“ v. 17; „my sme dúfali“ v. 21; „nás aj naľakali“ v. 22) a ich ponímanie. Pri prijímaní posolstva Slova sú učeníci pozvaní k reflektovaniu a revízii svojho doterajšieho ponímania Ježiša, ale i vlastných očakávaní a existenciálnej situácie.

Druhá etapa zahŕňa interpretáciu udalosti (slova) Paschy, ktorú učeníci uskutočňujú pod vedením Ježiša. Východiskom je poukázanie na nedostatočné ponímanie Božieho plánu učeníkmi – „*Vy nechápaví a ťarbaví srdcom uveriť všetko, čo hovorili proroci*“ (Lk 24,25) – a následne poukázanie na skutočný význam spásnej udalosti – „*Či nemal Mesias toto všetko vytrpieť, a tak vojsť do svojej slávy?*“ (Lk 24,26). Ježiš pomáha Božiu vôľu interpretovať prostredníctvom lektúry a interpretácie Svätého písma. Odvoláva sa na to, čo sa „*od Mojžiša a všetkých Prorokov... naňho v celom Písme vzťahovalo*“ (v. 27). Ježišova biblická katechéza má charakter typologický a kristocentrický. Významným je fakt, že Pascha prestáva byť minulou udalosťou, ale stáva sa prítomnou na ceste do Emauz, ktorej završením je hostina s Ježišom, ktorý „*lámal chlieb*“ rovnako ako počas Poslednej večere (Lk 24,30). Táto „*lektúra*“ udalosti a Písma sa končí skutočnou transformáciou učeníkov, ktorí otvárajú oči a spoznávajú Ježiša (Lk 24,31).

Tretia etapa má dva rozmery. Prvým je svedectvo ako odpoveď na slovo, ktoré učeníkom Ježiš odkryl počas interpretácie Paschy vo svetle Písma. Učeníci sa vracajú na-

späť do Jeruzalema (Lk 24,33) do spoločenstva učeníkov, zhromaždených vo večeradle, aby im predniesli svedectvo o zmŕtvychvstalom (Lk 24,35). Rozprávanie učeníkov je opísané gr. slovesom *exegeomai*, čo znamená vysvetľovať. Svedectvo učeníkov teda nie je len materiálnym opisom danej udalosti, ale jej vysvetlením, preniknutím do jej podstaty. Druhým rozmerom tejto etapy je spoločenstvo, do ktorého sa učeníci vracajú, a v ktorom dochádza k završeniu celej katechézy.

Podľa takto spracovaného rozprávania o emauzských učeníkoch je možné postulovať tri základné etapy biblicky animovanej katechézy. Prvá etapa (od života k textu) je zacielená na existenciálne problémy katechizovaných, tak ako existenciálna situácia emauzských učeníkov bola východiskom pre Ježišovu katechézu. Existenciálne témy by však nemali byť navrhované náhodne, ale malo by sa vyjsť od biblického textu a v ňom nájsť existenciálne témy, ktoré korelujú so životnými problémami katechizovaných. Druhá etapa (v texte) spočíva na priamej interpretácii biblického textu, realizovanej spolu s – či dokonca samými – katechizovanými. Tretia etapa (od textu k životu) je zameraná na odkrytie potenciálu svedectva, ku ktorému vedie biblický text (a ku ktorému majú byť formovaní katechizovaní), a okrem toho aj k odhaleniu chápania daného biblického textu v spoločenstve Cirkvi (t.j. napr. v liturgii, učení Magistéria a Tradícii).

Aktuálne

Biblická olympiáda 2023/2024

Vybrané knihy pre 22. ročník vedomostnej súťaže: GENEZIS 12-36,
DANIEL 1-6,13
EVANJELIUM PODĽA JÁNA
ŽALM 27

Spoločné posolstvo vybraných kníh: **VYTRVAŤ VO VIERE**

Viera je základom kresťanského života a dáva mu zmysel. Stojí pri rozhodnutí nasledovať Pána a prijať Božiu vôľu. V Abrahámovom a Jakubovom cykle (Gn 12-36) je položený dôraz na vieru, s ktorou Abrahám prijal Božie povolanie a ktorá patriarchom umožnila pretrvať všetky nástrahy ich života. V knihe Daniel je hlavná postava predstavená ako model vernosti vo viere v pravého Boha a cieľom Evanjelia podľa Jána je: „aby ste verili... a aby ste vierou mali život“ (Jn 20,30). Ako novinku pridávame aj Žalm 27, ktorý je nádherným spevom dôvery. Cirkev prvých storočí nechávala recitovať tento žalm novopokrsteným ako uistenie, že „...Pán je ochranca môjho života...“ V Kristovi sa novopokrstení môžu tešiť z víťazstva nad duchovnými nepriateľmi.

Katolícke pedagogické
a katechetické centrum

Aktivity

Podobenstvo o mánotratnom synovi (Lk 15, 11-32)

ŠTEFAN KÓNYA

Aktivita

To, čo zmenilo márnotravného syna, bol výraz, ktorý videl v otcovej tvári a spôsob, akým ho privítal. Otec beží, čo nie je na tu dobu bežné robí to preto lebo miluje svojho strateného syna. Každý čitateľ je pozvaný, aby zmýšľal ako tento otec, ktorý reprezentuje Boha Otca. Otcova tvar je milá, láskavá, pokojná a vyžaruje z nej dobrota. Akoby otcova milujúca tvár sa neustále pozerala na svojho strateného syna.

Obraz je farebný a každá farba ma symbolicky význam. Na obraze je sedem farieb a číslo sedem znamená plnosť a dokonalosť. Tým sa chce povedať, že na obraze je Boh Otec dokonalý a je plný milosrdenstva (Ef 2,4). Otec má červene rúcho, červená farba označuje život, lásku, teplo. Červená symbolizuje aj bezhraničnú lásku Božiu: Boh z lásky stvoril svet a tak je často Boh - Otec znázorňovaný v červenom plášti.

Na ľavej strane je tma a mesiac a vedľa modrá farba. To symbolizuje ako rýchlo plynie čas a striedajú sa noc a deň. Žltý mesiac nie je v úplnej tme, lebo tma sa pomaly vytráca a tak je mesiac na pozadí sivej farby, čo je symbol smrteľnosti – znamená to, že smrťou sa končí ľudský život na zemi. Modrá farba symbolizuje

nekonečnosť neba. Fialová farba symbolizuje pokánie a pokoru. Márnotravný syn kráča po zelenej ceste a zelená farba symbolizuje život, nádej a očakávanie. Na ľavej strane je hnedá cestička a hnedá farba symbolizuje skromnosť, chudobu. Je to farba zeme a všetkého dočasného.

Na pravej strane je otcovo srdce, v ktorom objíma svojho syna, ale iba duchovne, lebo syn je ešte ďaleko v cudzej krajine. Hore nad srdcom je modrá holubica, ktorá symbolizuje Ducha Svätého.

Otec nemá ľudské telo a celá jeho postava je v žltej farbe, čo ešte viac zvyrazňuje jeho žiarivú lásku, ktorou objíma syna. Postava syna je celá v hnedej farbe, čo poukazuje na ľudskú nedokonalosť, človek je stvorený zo zeme: „prach si a na prach sa obrátiš!“ (Gn 3, 19). Na pozadí srdca je žltá farba to poukazuje na večne svetlo v Božom kráľovstve tak, ako sa o tom píše v Knihe Zjavenie apoštola Jána:

„A mesto nepotrebuje ani slnko, ani mesiac, aby mu svietili, lebo ho ožiaruje Božia sláva a jeho lampou je baránok“ (Zjv 21,23).

Otcovi nevidno ruky – to vyjadruje jeho nekonečnú lásku. Boh Otec nemá začiatok ani

Aktivita

koniec. Na otcovom hrudníku sa uskutočnilo stretnutie otca a syna. Otec svojho syna s radosťou objal a všetko mu odpustil. Márnostatný syn kráča pomaly, vyzerá veľmi biedne, má na sebe oblečené špinavé handry, je hladný a smädný, unavený z cesty a smutný.

Po ceste uvažuje, či ho otec prijme. Synove ruky sú mierne dvihnuté a otvorené, ako vidieť sú to ruky prosiace o milosrdenstvo. Na pravej strane je dom, z ktorého vyšiel otec. Dom má žltú farbu, tým sa chce vyjadriť, že z otcovho domu vyžaruje milosrdná láska. Žltá farba symbolizuje teplo, lásku, Božiu slávu a jas. Otcov dom plný lásky je obrazom Božieho kráľovstva. Na ľavej strane je svet, do ktorého vstúpil mladší syn a bol veľmi vzdialený od svojho dobrotivého otca.

Z úst staršieho brata sa dozvedáme, že jeho brat „*prehýril majetok s neviestkami*“ (Lk 15,30). Mladší syn, keď bol vo svete pravdepodobne sa mohol nachádzať v skazenej ľudskej spoločnosti. Na obraze môžeme vidieť dva svety: na ľavej strane náš svet a na pravej strane Božie kráľovstvo.

Obraz ma aj eschatologický rozmer ak pozorujeme posledné verše podobenstva: „*Ale*

patrilo sa hodovať a radovať sa, lebo tento tvoj brat bol mŕtvy, a ožil, bol stratený, a našiel sa“ (Lk 15,32).

Syn prichádza k otcovi s prázdnyimi rukami, všetko čo mal, zanechal vo svete. Smrťou sa skončil jeho život na zemi a teraz ako nový človek prichádza, aby sa stretol s Bohom, ktorý mu ide v ústrety ako milosrdný otec. Otec má hore pozdvihnuté ruky. Sú to ruky, ktoré túžia jemne pohladať a objať syna. Syn pri svojom otcovi našiel útechu, uzdravenie zo zranenia, nádej, pokoj, povzbudenie, nežný súcit, milosrdenstvo a prijatie.

Aj objatie je pekné: „*Ešte bol ďaleko, keď ho zazrel jeho otec, a bolo mu ho ľúto. Pribehol k nemu, hodil sa mu okolo krku a vybozkával ho*“ (Lk 15,20). Otcova prítomnosť mu dávala pocit bezpečia. Objatie má upokojujúci účinok a dáva pocit, že je milovaný otcom. Syn bol vypočutý a otec vie, čo potrebuje, preto mu hneď chystá hostinu. Otec má pre syna empatiu, pochopenie, nič nevyčíta. Synove emócie strach, obavy sú v otcovej prítomnosti upokojené.

Na obraz sa môžeme pozeráť aj v kontexte Starého zákona, v ktorom na mnohých miestach nájdeme aj Božiu starostlivosť, dob-

Aktivita

rotu, odpustenie a milosrdenstvo Boha Otca: (Ex 34,5-7; Dt 4,31; 2Krn 30,9.20; Neh 9,17-21.30-31; Ž 6,5; 25,7; 31,8; 44,26; 65,4; 69,17; 86,5.15; 103,8; 106,43-46; 111,4; 119,68; 144,2; 145,8-9; Sir 2,13; 16,13; 50,26; Jer 3,12; Iz 55,7; Joel 2,13; Jon 4,2; 2Mach 1,24; 2,23; Mich 7,18-19; 2Sam 12,13; Oz 11,4; Ez 33,11).

Sv. Augustín povedal: „Novy zákon je v Starom úkryty a Starý zákon je v Novom odhalený.”

Stratený syn v podobenstve reprezentuje izraelský národ, ktorý viackrát Boha urážal, nepočúval jeho hlas (Jer 3,13.25; 6,19; 7,13.24.26.28; 9,12-13; 11,4.8.; 13,11; 16,12; 19,15; 22,21; 25,4.7-8; 29,19; 32,23.33; 34,14.17; 35,15.17; 36,31; 37,2; 40,3; 43,4.7; 44,5.23) a nezachovával jeho prikázania.

Texty o násilí v Starom zákone nech nie sú pre nás dôvodom vytvárania si predstavy o Bohu, ktorý je násilný alebo krutý. Tieto nesprávne predstavy môžu v nás vyvolávať strach a nedôveru.

Celu kompletnú a krásnu mozaiku o Bohu v plnej nádhere môžeme vidieť až vo večnosti. Boh je stále rovnaký, on sa nemení. Jeho láska a milosrdenstvo trvá naveky. Boh nerobí rozdiely v láske, že dobrých ľudí miluje viac a tých zlých miluje menej. Nie! Boh miluje každého

človeka rovnako. Boh je v láske spravodlivý. „Ved' on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých ” (Mt 5,45).

Štefan Kónya (*1980) je katolícky laik, venuje sa biblickému apoštolátu pre mládež. V rokoch 2012-2014 absolvoval formačno-vzdelávací kurz Škola Biblie v Ústí nad Priehradou pod vedením KBD – Katolíckeho biblického diela v Ružomberku. V súčasnosti býva v Radošine.

Aktivity

Bruno FERRERO – MENO VPÍSANÉ DO DLANE

VIKTOR PARDEĽ

Pán Boh je Stvoriteľ a Otec všetkých ľudí: povoláva nás, pozná a vždy miluje. Meno, ktoré nosíme a ktoré vyjadruje našu identitu, nám bolo slávnostne dané pri krste. Mama a otec nás volajú krstným menom. Rovnako aj učitelia a kolegovia. Ten, kto ťa miluje, pozná tvoje meno. Vieš o tom? Existuje Nieкто, kto pozná tvoje meno

navždy. Boh pozná tvoje meno. Boh ťa poznal ešte predtým, ako si sa narodil: povolal ťa a ty si prišiel na svet. Volá ťa menom, pretože ťa vždy miloval.

(Začiatok školského roka je spojený aj so spoznávaním nových žiakov. Aktivita môže k tomu dobre poslúžiť)

PRÍBEH „BEZMENNÉHO“

Upravené podľa B. Ferrera

Kedysi dávno, v dedine, ktorá ležala na okraji veľkého lesa, žil malý chlapec, ktorý nemal meno. Bol nežné a štedré dieťa, no nemal žiadne meno. Všetky ostatné deti mali meno, len on nie.

Dlho sa tomu nevenovala žiadna pozornosť. Mama ho volala „Poklad.“ Hovorila by mu „Miláčik, urob toto“ alebo „Zlato, prines mi tamto.“ Ich sused, trochu drsný muž, ho mrzuto volal: „Hej, ty!“ Otec ho nazval „Chlap-

če“. Dokonca aj pán farár, hladiac ho po hlave, zašepkal: „Úžasné, chlapče!“

Jedného dňa pri večeri, po vyčerpávajúcom behaní lesom, sa Bezmenný, stále spotený a strapatý, pozrel na tvár svojej matky svojimi veľkými žiarivými očami a s neobyčajnou vážnosťou sa spýtal: „Mami, prečo nemám meno?“ Rodičia prestali jesť a pozreli sa na seba. V ockových očiach bol náznak obáv. „Vedeli sme, že táto chvíľa príde, dieťa moje. Musíme ti povedať niečo dôležité a ty si dost'

Aktivity

starý na to, aby si to pochopil. Nie sme tvoji biologickí rodičia. Mama a ja ťa milujeme viac než čokoľvek na svete. Ale nechceli sme ti dať meno, pretože meno, ktoré ti dali rodičia, už určite máš. Nechceli ťa opustiť. Možno sa túlali po lese a napadli ich vlci. Tvoj príchod do dediny bol skutočný zázrak. Preto ťa má každý tak rád..“

„Ako sa to stalo?“, spýtal sa Bezmenný šepotom. Bledo počúval slová muža, o ktorom si myslel, že je jeho otec. „Priniesol ťa veľký sivý vlk,“ povedala mama. Veľký sivý vlk? Bezmenný chlapec bol ohromený. Veľký sivý vlk bol postrachom lesa, vodca svorky divokých vlkov, ktorí sa prehánali lesom a útočili na stáda oviec a cestujúcich. „Áno, to je on,“ pokračoval otec. „Bol si zabalený do prikrývky, ktorú vlk držal v tesákoch. Možno tvojich rodičov napadli vlci, no Veľký sivý vlk ťa chcel zachrániť a preto ťa priniesol do dediny. Všetky naše deti boli veľké a adoptovali sme si ťa.“ Bezmenný ich nežne objal, no na druhý deň si obliekol svoje najkrajšie šaty a povedal: „Idem za Veľkým sivým vlkom, aby som sa ho spýtal na meno.“

Dobří ľudia, ktorých vždy považoval za svojho otca a matku, mu v tom nič nebránili. Vedeli, že ich dieťa má na to právo. Chlapec bol na ceste už hodinu, keď pred sebou uvidel obrovský tieň. Bol to Veľký sivý vlk. „Kam ideš, mužiček s ohnivými vlasmi?“ spýtalo sa zviera svojím hlbokým hlasom.

„Chcel som sa ti poďakovať, že si ma zachránil,“ povedal chlapec a neprezradil strach,

z ktorého sa mu triasli nohy. „Chceš vedieť, čo sa stalo s tvojimi rodičmi?“ „Ako vieš, že to je to, čo chcem?“ „Viem veľa vecí... Každopádne máš veľké šťastie. Pred pár dňami som opäť videl tvoju mamu a tvojho otca.“

Tvár Bezmenného sa rozžiarila. „Naozaj?“ „Poď. Nestrácajme čas.“

Veľký sivý vlk pokračoval. Za ním bol Bezmenný, ktorý s ním len ťažko držal krok.

Prešli lesom a prišli k mestu. Vlčak sa zastavil. Nemôžem ísť ďalej. Tvoj otec je tam dole. Má rovnako ohnivé vlasy ako ty. Nemôžeš sa zmýliť!“

V strede námestia stálo vysoké lešenie. Muž zodpovedný za prácu mal ryšavé vlasy, presne ako Bezmenný. Chlapec sa k nemu bojzливо priblížil. Muž sa naňho pozrel a na chvíľu zdržal dych. Z lesa zavýjal veľký vlk a muž pochopil: „Ty si môj syn,“ zavolať muž. Zostúpil z lešenia a pevne si objal Bezmenného na hrud: „Je to zázrak, mysleli sme si s tvojou matkou, že sme ťa navždy stratili. Vlci nás napadli v lese... Mal si len pár mesiacov. Poďme k tvojej matke, moje drahé dieťa.“

Ohromený chlapec sa spýtal: „Najskôr mi musíš povedať moje meno, ocko.“ „Pozri,“ povedal otec a ukázal mu pravú ruku, veľkú a drsnú, „mal som tvoje meno napísané na dlani, aby som mohol stále na teba spomínať. S búšiacim srdcom Neznámy prečítal jeho meno „Milovaný“. „Vedel som! zvolal, „je to najkrajšie meno na celom svete!“

Aktivity

DIDAKTICKÉ RADY

Čomu nás učí tento príbeh
Bezmenný chcel vedieť jeho meno. Nemôže si to dať, ani si nemôže vziať náhodné meno. Sú to rodičia, ktorí pomenúvajú svoje deti. Bezmenný chce preto nájsť svojich skutočných rodičov, aby poznal jeho meno. Meno je dôležité pre každé dieťa, je znakom uznania pre neho aj pre ostatných.

PODNETY NA DISKUSIU

Prečo bolo pre Bezmenného také dôležité poznať svoje skutočné meno?

Je pre teba tvoje meno dôležité?

Urazíš sa, keď ti dajú prezývky? Prečo? Kto ťa najčastejšie volá menom?

Kedy ste dostali meno, ktoré nosíte? Prečo pri krste?

Je nositeľom tvojho mena nejaký svätec?

CVIČENIE

Povzbudzujte žiakov, aby sa hrali so slovami pomocou svojho mena: **Anagram** (z gr. anagrafein – prepísať – alebo prešmyčka je slovo alebo fráza vytvorená preskupením písmen iného slova alebo frázy, zvyčajne s použitím všetkých originálnych písmen presne raz. Z pravidla pri tom dochádza k zaujímavej zmene významu. **Anagram** patrí medzi obľúbené slovné hry a hlavolamy.) alebo **akrostich** (báseň, kde na každom riadku začne verš písmenom z mena, meno je rozpísané po písmenách v riadkoch pod sebou).

Môžeme pomôcť nájsť životy svätých, ktorých mená nesú deti.

BIBLIA HOVORÍ

Dobrý pastier pozná svoje ovce po mene (Jn 10, 3).

Mená vyvolených sú vryté do dlane, zapísané v nebi a v knihe života (Iz 49,19; Lk 10, 20; Flp 4, 3; Zjv 3, 5).

Aktivity

Didaktické okienko

MÁRIA RERKOVÁ

Vyučovanie náboženstva v školách je veľmi náročné a vyžaduje si nie len duchovnú formáciu a odolnosť, ale aj didaktické zručnosti na vysokej úrovni. Na začiatok školského roka vám prinášame niekoľko impulzov z didaktiky, ktoré môžete zúročiť vo vašej pedagogickej praxi.

Aktivity

Autor knihy Aktivizačné a tvorivé metódy vo vyučovaní náboženskej výchovy, Alojz Kostelanský, uvádza ako jednu z piatich vyu-

čovacích zásad v náboženskej výchove, zásadu aktívneho prístupu žiakov vo vyučovacom procese. Opisuje tri činitele tejto zásady:

1. Rozvíjanie zodpovedného vzťahu žiakov k cieľom a úlohám vyučovania.
 - Zodpovednosť dosiahnuť cieľ vyučovacej hodiny sa prejavuje prácou na hodine. Hlavným motívom žiakov pracovať na hodine by mala byť túžba naučiť sa niečo nové.
2. Zodpovedná a aktívna účasť žiakov na vyučovacej hodine je dôležitá na získanie nových vedomostí a zručností
 - Tá sa dosahuje prostredníctvom činností, ktoré riešia buď samostatne, pod vedením učiteľa, v skupinách alebo individuálne a to vtedy, keď riešia konkrétne úlohy a problémy overiteľné i v praxi.
3. Získané poznatky je potrebné skontrolovať, overiť si úroveň pochopenia či osvojenia.
 - V tomto prípade by to nemala byť len známka, ktorá ich ohodnotí, ale je dôležité dať priestor i sebahodnoteniu, či vzájomnému hodnoteniu sa žiakov.

Pri príprave na hodinu si určite dávate záležať na aktivitách a výbere metód, aby ste svojich žiakov aktívne zapojili, doslova vtiahli do dia-

nia hodiny. Dobrým kompasom pri príprave môžu slúžiť tieto otázky:

- Sú metódy pre žiakov dostatočne aktívne? (medzi ne nepatrí: učenie sa textov naspamäť, počúvanie výkladu, robenie si poznámok, bezduché prepisovanie si textov)
- Výber metód je primeraný veku a rozmanitosti charakterov žiakov? (spev, inscenovanie, ukazovačky –vhodné pre mladších)
- Je žiakom jasné, čo sa pri používaní metód vyžaduje? (napr. aký má zmysel stíšenie sa, aký je prínos adorácie, kontemplácie obrazu a čo majú vlastne žiaci pri tom robiť alebo dosiahnuť?)
- Majú žiaci dostatočný priestor na hodnotenie aktivity, na vyjadrenie svojich pocitov alebo zážitkov z nej?

Aktivity

Metódy, ktoré najviac oslovujú katechizovaných sú tie, ktoré ich vedú k aktívnej účasti a využívajú ich tvorivosť. V nasledujúcich riadkoch ponúkame prehľad obľúbených. Avšak určite máte aj vlastný rebríček osvedčených a často používaných metód, ktoré majú dobrú odozvu u žiakov:

1. Metódy biblické	Biblické obrazy
	Tvorba plagátu a koláže
	Priradenie biblického textu do životnej situácie
	Kreslenie biblickej udalosti
	Formulácia modlitieb
2. Metódy liturgické	Celebrácia (lit. obdobie, sviatky lit. roka)
	Tvorenie modlitbových textov
	Paraliturgická slávnosť (pobožnosť)
	Adorácia kríža
3. Metódy slovné	Diskusia
	Beseda
	Rozprávanie
	Nedokončené úlohy
4. Metódy práce s textom	Dopĺňanie textu
	Text ako prameň informácií
	Delenie textu
5. Metódy problémové	Metóda problémová
	Metóda situačná
	Burza nápadov
	Didaktické hry
6. Metódy prakticko - expozičné	Práca s rozličnými technikami
	Plagát, koláž
	Plastické cvičenia
	Vitráže
	Práca s biblickými mapami
7. Metódy meditačné	Meditačné prezeranie obrazu
	Počúvanie tichej hudby
	Práca s mandalou
	Písanie modlitby
8. Metódy práce s obrazom	Film
	Používanie obrazov
	Objavovanie obsahu obrazu
	Vovádzanie do symboliky
	Kresba obrazu
9. Metódy hudobné	Počúvanie hudby
	Tvorba komentárov o hudbe a rozbor textov
	Hra na hudobné nástroje

Aktivity

Je dôležité prispôbiť hodinu žiakom, vybrať aktivity podľa toho, čo ich baví, akí sú a prispôbiť to aj dobe, v ktorej žijú. Výber vhodných metód je založený aj na poznaní žiakov v triede. „Odovzdávaná viera by mala byť adresovaná celému Kristovmu telu a nikoho nevynechávať.“ Ako pomôcku na uľahčenie poznávania žiakov a výberu vhodných úloh prikladáme typológiu inteligencií podľa amerického profesora Howarda Gardnera. Gardner definoval 8 typov inteligencie. Nazval ich súborom schopností, ktoré umožňujú riešiť problémy alebo vytvárať produkty, ktoré pre danú kultúru majú určitú hodnotu.

Odlíšne charakteristiky rôznych inteligencií môžu byť použité k tomu, aby pomohli žiakom k učeniu sa. Každý žiak má svoj vlastný profil inteligencie, a každý z nich je schopný učiť sa svojím vlastným spôsobom. Ak úlohy zacielieme na silné stránky našich žiakov, budú sa učiť ľahšie. Treba však pamätať na to, že v každom žiakovi sú zastúpené všetky typy inteligencie avšak ich vzájomný pomer sa odlišuje. Dôležité pri vyučovaní je dosiahnuť to, aby žiaci zapojili celú škálu svojich inteligencií, a tak sa žiaci budú postupne precvičovať a zlepšovať i v menej rozvinutých typoch inteligencie, ktoré sú u nich slabšie.

1. Vizuálno priestorový typ (Bl. Fra Angelico)

charakteristika: premýšľa v obrazoch a vzorcoch, ľahko si spomenie, kde sa nachádzajú rôzne veci, rád kreslí, projektuje, stavia, sníva s otvorenými očami, bez problémov sa vyzná v mapách a grafoch, ľahko rieši hádanky, fascinujú ho stroje, dokáže presne reprodukovat' obrazy

metódy: použitie symbolov namiesto slov, zapisovanie kľúčových myšlienok, tvorba plagátov, farebné značenie dôležitých pojmov, používanie grafov a diagramov, obrazy, tvary, poznámky, video

Typy úloh:

- označiť chybu v texte
- používanie farieb, obrázkov, kariet – označenie viet pravda/nepravda; vyplniť medzery v texte; priradiť obrázky k pojmom
- určiť správne poradie obrázkom, ktoré znázorňujú proces, pojem, aktivitu
- používajte alebo vytvorte biblickú časovú os, využívajte obrazy sakrálneho umenia, vizuálnych pomôcok

2. Auditívny – sluchový, hudobný typ (Sv. Cecília, sv. Hildegarda z Bingenu)

charakteristika: často si spieva, pohmkáva, píska, pamätá si melódie, má dobrý zmysel pre rytmus, hrá na hudobnom nástroji, je citlivý na zvuky v okolí, pri učení má pustenú hudbu

metódy: počuté slovo, hudba, zvuky, rytmus, rytmické učenie sa kľúčových konceptov, používanie hudobných podmazov pri práci

Typy úloh:

- odprezentovanie druhým, čo sa naučil
- na kľúčové myšlienky a pojmy vytvoriť pesničku, vymyslieť báseň, reklamný slogan
- spojte modlitbu alebo rozjímanie s hudbou

Aktivity

3. Kinestetický – pohybový typ (Sv. Sebastián a sv. J. Pavol II.)

charakteristika: pamätá si prostredníctvom telesných prejavov, nedokáže dlhšiu dobu sedieť pokojne, je dobrý v tanci, športe, herectve, v pantomíme, má výbornú koordináciu pohybu, dokáže dobre komunikovať gestami, najlepšie sa učí fyzickou aktivitou, simuláciou, hraním rolí, dokáže ostatných dobre napodobniť

metódy: fyzická aktivita, pohyb, možnosť dotýkať sa predmetov, prístrojov, pomôcok, praktický nácvik naučeného, pohyb po miestnosti počas vyučovania, pohybové hry, dramatizácia, rolové hry, pantomíma

Typy úloh:

- po naučení sa nového pojmu alebo témy si danú zručnosť hneď precvičiť
- naučené sa odprezentovať prostredníctvom rolovej hry
- fyzické rozdelenie kartičiek do kategórií ako pravda/nepravda, definícia pojmu
- hry v tímoch
- použite vizuálne a fyzické rekvizity z kostola, sv. omše, fyzicky navštívte kostol

4. Jazykový – verbálno- lingvistický typ (Sv. Pavol a sv. Ján Bosco)

charakteristika: premýšľa v slovách, rád číta, píše, má rád príbehy, rád hrá slovné hry, má dobrú pamäť na mená, miesta, dátumy, poéziu, slová piesní a triviálnosti, ovláda pravopis, má dobrú slovnú zásobu

metódy: slová a jazyk, čítanie, písanie, diskutovanie, počúvanie

Typy úloh:

- umožniť nahlas vyjadriť získané poznatky, čo ho zaujalo, čo čítal, čo si uvedomil
- vyjadrenie ponaučenia a praktického konania, ktoré vie uplatniť v praxi
- diskusia v skupine, vo dvojiciach o téme, názoroch
- práca s učebnicou, tvorba na základe textu z Písma

5. Logicko – matematický typ (Sv. Tomáš Akvinský)

charakteristika: ľahko rozumie vzorcom, má rád abstraktné myšlienky, má rád strategické hry a logické hádanky, dokáže ľahko a rýchlo počítat' z hlavy, pýta sa otázky typu: Kde končí vesmír?, používa počítače, techniku, navrhuje experimenty, aby otestoval veci, ktorým nerozumie, premýšľa v kategóriách a vidí vzťahy medzi myšlienkami

metódy: čísla, logické uvažovanie, odhaľovanie krokov a sekvencií, postupov, získavané poznatky prezentuje v logických súvislostiach, číslach, krokoch

Typy úloh:

- vytvárať myšlienkové mapy, objavovať súvislosti medzi pojmami
- usporadúvanie kariet, poznámok, pojmov podľa postupnosti a logických súvislostí
- mapovanie procesu krok po kroku – určovanie poradia
- vytváranie „čo ak“ scenárov
- biblická typológia

Aktivity

6. Interpersonálny – (k ľuďom) typ (Sv. Matka Tereza z Kalkaty, J. Pavol II.)

charakteristika: rozumie ostatným ľuďom, najlepšie sa učí prostredníctvom interakcie a spolupráce s ostatnými, je dobrý vedúci a organizátor, je vnímavý na pocity a prežívanie druhých, dokáže robiť prostredníka medzi ľuďmi, rád hrá sociálne hry, dokáže načúvať ostatným

metódy: obľúbené sú skupinové aktivity, kde nové informácie a poznatky môže zdieľať a prediskutovať v skupine

Typy úloh:

- diskusia medzi rovesníkmi, riadené diskusie
- prezentovanie naučeného ostatným
- vytváranie slovných hier a tímových aktivít

7. Intrapersonálny – (k sebe) typ (Sv. Tereza z Avily, sv. Ján z Kríža)

charakteristika: rád pracuje sám, sám sa motivuje, je intuitívny, má zmysel pre nezávislosť, má silnú vôľu a silné osobné názory, nastavuje si svoje vlastné ciele, je sebavedomý, cielavedomý, hlbavý typ, je si vedomý svojich silných a slabých stránok

metódy: reflexia, sebaopoznávanie, samostatné učenie sa, dôležitý je čas na reflexiu, schopnosť vcítiť sa do kože iných - empatia

Typy úloh:

- potreba priestoru na premýšľanie o možnosti využitia poznatkov v praxi
- určenie správneho poradia krokov
- zapisovanie nápadov, myšlienok s preberanou témou a ich využitie do praxe

8. Prírodný typ (Sv. František z Assisi)

charakteristika: citlivosť na svet prírody, rozumie prírode a učí sa na jej základe, rozlišuje rôzne živé veci

metódy: pozorovanie javov, vonkajšie prostredie

Typy úloh:

- hovorte o prírode a poriadku v nej
- vyučovanie v exteriéry
- modlitbová prechádzka
- krížová cesta vonku, púť

„... rozdielnosť v metódach je znakom života a jeho bohatstva a zároveň dôkazom rešpektovania adresátov.“ (Všeobecného direktória pre katechizáciu 148)

Je nevyhnutné prezentovať vieru autenticky, avšak autentické pravdy môžeme podávať mnohými metódami. (VDK 122)

Spracované podľa: Katechetický inštitút Františkánskej univerzity Steubenville: *Metodológia katechézy*; Ginnis, P.: *Efektívni výukové nástroje pro učitele*; Kostelanský, A.: *Aktivizačné a tvorivé metódy vo vyučovaní Náboženskej výchovy*

Katechézy

Milosrdní z Markovej – rodina Ulmovcov

VIKTOR PARDEĽ

Cieľová skupina:	žiaci V. – VII. triedy ZŠ
Ciele vyučovacej hodiny:	<p>Kognitívny:</p> <ul style="list-style-type: none">• Spoznať situáciu Židov počas 2. svetovej vojny a príklady pomoci pri ich prenasledovaní na príklade histórie rodiny Ulmovcov.• Spoznať obsah podobenstva o milosrdnom Samaritánovi a charakterizovať postoje kňaza, Levitu a Samaritána.• Rozumieť alegorickému významu podobenstva a formulovať nadčasové posolstvo vyplývajúce z textu. <p>Afektívny:</p> <ul style="list-style-type: none">• Oceniť hodnotu lásky k blížnemu v životnom príbehu rodiny Ulmovcov.• Osvojiť si postoje empatie voči svojmu okoliu, svojim blížnym. <p>Psychomotorický:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ukázať vlastným životom, že podstatou lásky je ochota obetovať sa pre iného človeka v konkrétnej životnej situácii.
Metódy:	prednáška, rozprávanie príbehov, popis.

Priebeh katechézy

1. Čítanie podobenstva „O milosrdnom Samaritánovi“: Lk 10, 25 – 37;

Môže sa pustiť nahrávka: odkaz - <https://www.youtube.com/watch?v=WHLA9fcz78Q> od 1hod:-14min:10s.

2. Odpovede na otázky:

- Kto je bližný na základe Ježišových slov a situácie prezentovanej v texte?
- Vysvetlite, prečo bol Samaritán milosrdný?
- Aké je poslanstvo podobenstva?
- Aké Ježišovo poslanstvo z tohto podobenstva pre súčasnosť?

3. Postoj človeka k blížnemu:

Aké vlastnosti prejavili jednotlivé postavy?

- nenávisť (keď lupiči napadnú nevinného obchodníka, okradnú ho o všetko a nechajú ho polomŕtveho),
- ľahostajnosť (keď sa kňaz a levita neponáhľali pomôcť núdzným)
- láska (samaritánsky postoj)

Dnes sa výraz „Samaritán“ používa na označenie milosrdného, súcitného, nápomocného človeka, ktorý sa stará o chorých a pomáha chorým. „Dobrý samaritán“ je fráza používaná na označenie človeka, ktorý nezištne pomáha druhým.

Poznáte ľudí, ktorých by ste tak mohli nazvať?
Čo podľa vás bráni niektorým ľuďom pomáhať iným?

4. Rozhovor so žiakmi o ich vedomostiach o situácii Židov počas 2. svetovej vojny.

Vysvetlíme žiakom, aké bolo nebezpečné pomáhať Židom počas 2. svetovej vojny a predstavíme životopis rodiny Ulmorcov.

Predstavenie životopisu rodiny Ulmorcov: (<https://ulmowie.pl/zivotopis/>)

Milosrdní z Markowej

Hlavou rodiny bol Jozef Ulma, ktorý pochádzal z chudobnej roľníckej rodiny. Absolvoval štvorročnú základnú školu a ako 29-ročný nastúpil na ročný kurz na poľnohospodársku školu. V Markowej predstavil inovatívne riešenia v oblasti záhradníctva, včelárstva a chovu priadky morušovej. Bol nadšený pre fotografovanie.

Jeho manželka Viktória sa tiež narodila v Markowej a pochádzala z chudobnej rodiny. Starala sa o dom a deti.

Ulmovci mali šesť detí. V roku 1944 mala Staša sedem rokov, Baša šesť, Wladžo päť, Franek tri, Antoš dva roky a Mariša jeden rok. V čase svojej smrti bola Viktória Ulmová v deviatom mesiaci tehotenstva.

Rodina ukryla na svojej malej farme osem Židov – päť mužov z rodu Szall (otec a štyria synovia), dve ženy (Layka a jej sestra Gołda Goldman) a jedno dieťa (pravdepodobne Laykina dcéra).

Zomreli na základe udania. Na vyvraždení rodiny sa podieľali štyria žandári a štyria až šiesti

Katechézy

tmavomodrí policajti, ktorí potom usadlosť vykradli. Nakoniec na mieste popravy vrahovia urobili oslavu.

V roku 1995 inštitút Yad Vashem posmrtno udelil Jozefovi a Viktórii Ulmocom titul Spravidlivý medzi národmi. Prebieha aj proces blahorečenia Jozefa a Viktórie a ich detí. 10. septembra 2023 budú vyhlásení za blahoslavených.

Otázky na diskusiu po prezentácii životopisu

- V čom spočívalo hrdinstvo Jozefa a Viktórie Ulmocov?
- Prečo bolo nebezpečné ukrývať Židov?
- Myslíte si, že bolo morálnou povinnosťou pomáhať Židom?
- Máme právo odsúdiť tých, ktorí sa báli pomôcť zo strachu o svoje životy a životy svojich rodín?

- Ako by ste sa zachovali v podobných situáciách (napr. v prípade útoku ozbrojených banditov na človeka)?

Záver

Zopakovať si hlavné prikázanie: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, zo všetkých svojich síl a z celej svojej mysle a svojho blížneho ako seba samého!“ (Lk 10, 27).

Zhrnutie

Spolu so žiakmi je možné vypracovať a vyplniť pracovný list. V pracovnom liste vytvárame a vpisujeme synonymá a antonymá. Nižšie je uvedená ako príklad vyplnená tabuľka.

MILOSRDENSTVO

Synonymá	Antonymá
<ul style="list-style-type: none"> • altruizmus • ústretovosť • štedrosť • nesebeckosť • veľkodušnosť 	<ul style="list-style-type: none"> • sebeckosť • krutosť • bezcitnosť • chamtivosť • krutosť • vypočítavosť

Rodina Ulmovcov – svedkovia autentickej lásky

Cieľová skupina:	žiaci ZŠ – 7.- 9. ročník
Ciele vyučovacej hodiny:	Kognitívny: <hr/> <ul style="list-style-type: none">• Spoznať a vedieť vysvetliť príbeh o živote a hrdinskej smrti rodiny Ulmovcov. Afektívny: <hr/> <ul style="list-style-type: none">• Oceniť hodnotu lásky k blížnemu v životnom príbehu rodiny Ulmovcov Psychomotorický: <hr/> <ul style="list-style-type: none">• Ukázať vlastným životom, že podstatou lásky je ochota obetovať sa pre iného človeka v konkrétnej životnej situácii.
Pomôcky:	Biblia, sigil karty, pracovné listy, tabuľa, krieda.
Metódy:	Riadený rozhovor, rozbor biblického textu, práca s textom, brainstorming, práca s diagramom, práca v skupinách.

Katechézy

Priebeh katechézy

1. Modlitba

Prosme o svetlo Ducha Svätého modlitbou sv. Jána Pavla II.:

*Duchu Svätý, prosím ťa
o dar múdrosti, aby som teba a tvoju dokonalosť
lepšie poznal,
o dar rozumu, aby som lepšie chápal tajomstvá
svätej viery,
o dar poznania, aby som sa v živote riadil priká-
zaniami tejto viery,
o dar rady, aby som vždy vo všetkom hľadal radu
u teba a vždy ju nachádzal,
o dar sily, aby ma žiaden strach ani ľudské ohľa-
dy od teba neodvrátili,
o dar nábožnosti, aby som vždy slúžil tvojmu ma-
jestátu so synovskou láskou,
o dar bázne voči Bohu, aby som sa bál hriechu,
ktorý uráža teba, môj Bože.*

Amen.

2. Existenciálna situácia

Katechéta vyzve študentov na diskusiu:

- *Ako si ľudia prejavujú lásku? (kúpiť darčeky, stretnúť sa, pomôcť)*

Katechéta zhrnie výpovede študentov.

Na základe vašich odpovedí sa teraz pokúste definovať lásku zodpovedaním nasledujúcich otázok:

- *Čo je láska?*
- *Čo znamená milovať človeka?*

Katechéta žiada, aby prečítal definíciu lásky, zbiera a sumarizuje výroky študentov a potom kladie problém katechézy:

*Otázka, čo je láska a čo znamená milovať, je jed-
nou z najväčších dilem ľudstva. Dnes, keď sa zo-
známime s históriou rodiny Ulmorcov, zvažime,
čo je podstatou lásky.*

Názov témy, ktorý sa zapíše: Rodina Ulmorcov – svedkovia autentickej lásky.

3. Viera a život Cirkvi

Katechéta dá, premietne na interaktívnej ta-
buli stručný životopis Jozefa a Viktórie Ulmorcov: <https://ulmowie.pl/zivotopis/>

Príbeh života a smrti rodiny Ulmovcov

a. Klúčové dátumy:

..... - narodeniny Jozefa Ulmu

..... - narodeniny Viktórie Ulmovej

..... - svadba Jozefa a Viktórie

..... - začiatok Židov v dome Ulmovcov

..... - vražda rodiny Ulmovcov

b. Najdôležitejšie fakty zo života rodiny

Koľko detí má rodina Ulmovcov? Ako sa volajú?

Kde žila rodina Ulmovcov?

Aké záujmy mal Jozef Ulma? Ako sa zapojil v komunite?

Aké záujmy mala Viktória Ulma?

c. Pomoc Židom

Ako pomohli Jozef a Viktória Židom?

Ako sa volali Židia, ktorým pomáhala rodina Ulmovcov?

Ako zomrela rodina Ulmovcov? V čom bolo osobitná krutosť

Nemcov voči rodine Ulmovcov?

Katechézy

Môžu sa skontrolovať odpovede žiakov a následne vyučujúci pozýva na diskusiu:

- Kde máme hľadať zdroje hrdinskej lásky rodiny Ulmovcov? (viera)
- Ako si Ulmovci vypestovali postoj lásky?
- Aká postava z podobenstiev Pána Ježiša bola motívom konania rodiny Ulmovcov? (milosrdný samaritán)
- Aký bol ich motív? (láska k Bohu a blížnemu)

Katechéta pripomína príbeh o milosrdnom Samaritánovi (prečíta text alebo prehrá nahrávku):

Audio nahrávka úryvku - Odkaz - <https://www.youtube.com/watch?v=WHLA9fcz78Q> od 1hod:14min:10s.

Katechéta pozýva žiakov na diskusiu:

- Aké podobnosti vidíte medzi príbehom o milosrdnom Samaritánovi a rodine Ulmovcov?
- Ako milosrdný Samaritán prejavil lásku obeti?
- Aké črty lásky vidíme v postoji milosrdného Samaritána? (nezištnosť, obetavosť, pochopenie)
- Kde môžeme v súčasnosti hľadať vzory lásky? (Slovo Božie, svedectvá svätých)

Učiteľ zhromažďuje a sumarizuje výroky študentov:

Majúc na pamäti, že hľadáme odpoveď na otázku – čo znamená milovať, skôr ako sa pokúsime definovať lásku na základe podoben-

stva o milosrdnom Samaritánovi a životnom príbehu rodiny Ulmovcov, vypočujme si učenie sv. Jána Pavla II.

Katechéta vyzve žiakov, aby prečítali úryvky textov:

Text č.1: Mladí ľudia vedia (...), že ich život má zmysel, pokiaľ sa stane darom zadarmo pre iných. Každý z vás preto stojí pred otázkou: dokážete zdieľať seba – svoj čas, silu, talent – v prospech iných? Vieš milovať? Ak áno, Cirkev a spoločnosť môžu od vás očakávať veľké veci. Povolanie k láske, chápané ako skutočná otvorenosť voči iným ľuďom a ako solidarita s nimi, je najzákladnejšie zo všetkých povolaní. Je to začiatok všetkých životných povolaní (stretnutie s mladými, Manila, 14. januára 1995).

Text č.2: Len tí, ktorí vedia milovať bezpodmienečne, ba až zabúdajú na seba, aby sa odovzdali svojim bratom a sestram, žijú svoj život naplno a dosvedčujú v najvyššej miere hodnotu svojej pozemskej existencie. (Stretnutie s mladými ľuďmi, Santiago de Compostella, 19. august 1989).

Text č.3: (...) dnes je príliš ľahké nepochopiť význam lásky. Zúži sa na sentimentálne pocity alebo sa stotožňuje so sebeckými túžbami. Ale pravá láska je vždy spojená s pravdou (...) (stretnutie mládeže, Nový Zéland, 22. novembra 1986).

Text č. 4: Láska je teda darovanie sa iným. Láska nie je inštinktívna náklonnosť, ale vedomé rozhodnutie vôle obrátiť sa k druhým. Aby ste mohli milovať v pravde, musíte sa odpútať od mnohých vecí a predovšetkým od seba, rozdávať slobodne, lásku až do konca. Toto sebazaprenie si

vyžaduje dlhodobú prácu a je vyčerpávajúce, ale vzrušujúce zároveň. Je zdrojom rovnováhy. Toto je tajomstvo šťastia (Posolstvo francúzskej mládeži, 1. júna 1980).

Katechéta vyzve žiakov na rozhovor:

- Aké postoje lásky mal sv. pápež Ján Pavol II?
- Čo je podstatou lásky?

Katechéta zhrnie, čo povedali študenti:

Majúc na pamäti históriu rodiny Ulma, podobnosť o milosrdnom Samaritánovi a učenie sv. Ján Pavol II., prepíšte definíciu lásky.

Katechéta žiada, aby prečítal definíciu lásky a zhrnul výrok študentov:

Keď zhrnieme naše úvahy o láske, môžeme povedať, že láska znamená byť pripravený vzdať sa toho, čo máme, a často aj utrpieť stratu, dať šťastie inej osobe bez toho, aby sme za to niečo očakávali, a to aj s prihliadnutím na nepochopenie a podceňovanie z jeho strany.

Žiaci si do zošita napíšu definíciu lásky.

4. Aplikácia života

Katechéta uvádza do reflexie:

Na záver dajme opäť priestor slovám sv. Jána Pavla II.: „Máte takú hodnotu, akú má vaše srdce. Celé dejiny ľudstva sú dejinami potreby milovať a byť milovaný. (...) Srdce je otvorením celej bytosti existencii druhých, schopnosťou uhádnuť a pochopiť ich.

Takáto skutočná a hlboká citlivosť robí človeka zraniteľným. Z tohto dôvodu sú niektorí v pokušení zbaviť sa toho, že sa stiahnu do seba“ (Posolstvo francúzskej mládeži, 1. júna 1980). Vo svetle týchto slov sa zamyslime nad tým, ako môžeme

dnes napodobniť postoj rodiny Ulma? Prečo môže byť rodina Ulma vzorom pre moderných ľudí?

Vo vyjadreniach žiakov má katechéta dbať na citlivosť k osudu iných ľudí, pripravenosť na obeť a obeť, stáť na strane slabých a prenasledovaných, vernosť zásadám.

5. Zhrnutie

V roku 1995 boli Viktória a Jozef Ulmowci po smrtne ocenení titulom Spravodliví medzi národmi. V roku 2003 sa v diecéze Przemysl začal ich proces blahorečenia. V roku 2004 bol v Markowej odhalený pamätník venovaný rodine Ulmowcov. 10. septembra 2023 budú vyhlásení za blahoslavených.

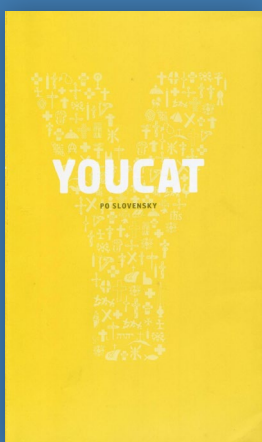
6. Modlitba

Všemohúci a večný Bože, ďakujeme Ti za svedectvo hrdinskej lásky manželov Jozefa a Viktórie k ich deťom, ktorí položili svoje životy za záchranu prenasledovaných Židov. Nech ich modlitby a príklad podporujú rodiny v kresťanskom živote a pomáhajú každému kráčať po pravej ceste svätosti. Pane, ak je to v súlade s Tvojou vôľou, daj mi láskavo milosť o ktorú Ťa na ich príhovor prosím a počítaj ich medzi blahoslavených. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

Otče náš..., Zdravas Mária..., Sláva Otcu i Synu...

Spracované podľa www.ulmowie.pl.

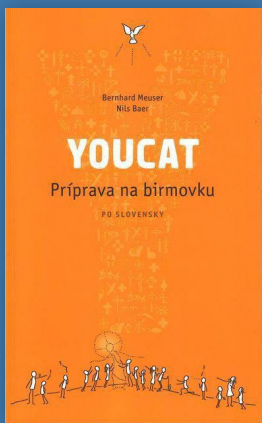
Ponuka

YOUCAT – Katechizmus Katolíckej cirkvi pre mladých

Katechizmus pre mladých približuje jazykom mladých súhrn katolíckej viery, tak ako ju predkladá KKC, pričom nemá v úmysle bezpodmienečne vyčerpať celý jeho obsah. Je rozdelený na štyri časti ako KKC – verím, desatoro, sviatosti a modlitba. Kniha je zostavená formou otázok a odpovedí. Komentár, ktorý nasleduje, má čitateľovi poskytnúť dodatočnú pomoc, aby dokázal lepšie pochopiť danú otázku a jej význam pre vlastný život.

Cena: 6,50 €

YOUCAT – Príprava na birmovku

Kniha je sprievodcom počas prípravy na birmovku. Sú v nej zaujímavé podnety na prežívanie viery. Nechýbajú zaujímavé príklady zo súčasného života a podnetné odkazy na dve dôležité knihy – Bibliu a Youcat.

Cena: 6,50 €

Malá cesta kresťanských manželov

je jedinečná príručka zameraná na sprevádzanie manželov v akomkoľvek veku, a to v špecifickej téme – hlbšieho vovádzania do tajomstva sviatosti manželstva. Materiál je plodom 20-ročnej pastoračnej práce, modlitieb, adorácií a úvah talianskeho kňaza a saleziána dona Renza Bonettiho, ktorý spolupracuje s mnohými kňazmi, manželmi i biskupmi. Tvoria ho dve knihy a záložka. Prvá kniha obsahuje 35 obrázkov s úvahou, konkrétnymi úlohami a praktickými návrhmi v piatich krokoch: vidieť – žasnúť – prehíbiť – praktizovať – zdieľať. Druhá kniha s podnázvom Prehĺbenie je mozaikou úryvkov z Božieho slova, Magistéria, textov cirkevných otcov a teológov k jednotlivým obrázkom

v prvej knihe. Záložka obsahuje modlitbu svätého Jána Pavla II. a hlboké Manželské krédo.

Celá cesta je originálna práve v tom, že sa uskutočňuje cez uvažovanie nad jednoduchými obrazmi, ktoré pomáhajú vstupovať do hĺbky veľkého tajomstva, sviatosti manželstva. Manželia tu odhalujú veľký diamant, ktorý vo sviatosti manželstva dostali.

Malú cestu kresťanských manželov vydáva Vydavateľstvo DON BOSCO v spolupráci s Radou KBS pre rodinu. Materiál má formát A4 a špirálovú väzbu. Môžete si ju objednať na: www.donbosco.sk/tovar/mala-cesta-krestanskych-manzelov, e-mailom na adrese objednavky@donbosco.sk aj telefonicky v pracovné dni na čísle 0903/962 029. Viac informácií nájdete aj na stránke <https://rodina.kbs.sk/sekcia/iniciativy/pastoracne-prirucky/mala-cesta-krestanskych-manzelov>

Malá cesta kresťanských manželov v skratke:

- formačný manuál pre manželov a rodinu
- pomôcka k mystagogickej ceste manželov, ktorá odhaľuje hĺbku sviatosti manželstva a načrtáva cesty manželskej spirituality
- pozvánka na „malú cestu“ odkazuje na svätú Terezku z Lisieux, na cestu pokory a jednoduchosti.

Cieľom Malej cesty je:

- umožniť ľuďom zakúsiť sviatosť manželstva ako veľký dar nielen pre manželov, deti a rodinu, ale pre celú Cirkev a pre spoločnosť
- naučiť sa žasnúť nad sviatosťou manželstva
- rozvinúť hlbší pohľad na všetky sviatosti – sviatosť manželstva sa tu dáva do súvisu s ostatnými sviatosťami
- prispieť k obnove Cirkvi skrze sviatosť manželstva a sviatosť kňazstva

Materiál je rozdelený do dvoch zošitov:

1. Pracovný zošit: 35 obrázkov s úvahou, konkrétnymi úlohami a praktickými návrhmi. Základ tvoria jednoduché obrazy, ktoré ilustrujú 12 základných bodov tzv. „Manželské krédo“.
2. zošit – Prehĺbenie je zbierkou úryvkov z Božieho slova, Magistéria, cirkevných otcov a niektorých teológov. Služi na prehĺbenie doktrínálneho obsahu, ktorý vyjadruje každý obrázok.

Cena: 22 €

Ponuka

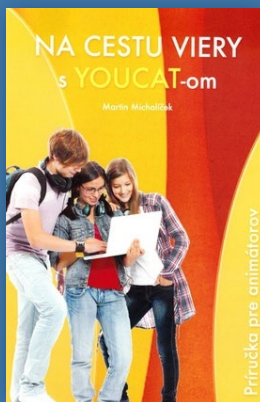

Vzťahová výchova

William Sears a Martha Searsová – Christbook

Poprední americkí experti na starostlivosť o dieťa vysvetľujú výhody – pre vás i pre vaše dieťa – plynúce z včasného prepojenia s vašim bábätkom. Spí sa vám aj vášmu bábätku lepšie v spoločnej posteli? Ako dojčenie pomáha vzťahovej väzbe s vašim dieťaťom? Aká je rola otca pri starostlivosti o novorodenca? Ako vzťahová väzba podporuje eventuálnu nezávislosť dieťaťa? Doktor Bill a Martha Searsovci – manžel a manželka, doktor a sestrička – tím, ktorý takmer pred dvadsiatimi rokmi zaviedol pojem „vzťahová výchova“, odpovedá na tieto a mnohé ďalšie otázky v tejto praktickej a inšpiratívnej príručke. Kniha Vzťahová výchova jasne vysvetľuje sedem nástrojov vytvárania vzťahovej väzby, tzv. „Baby Bs“, ktoré tvoria tento čoraz viac populárnejší spôsob výchovy: Kniha poskytuje všetky informácie, ktoré potrebujú vedieť nielen novopečení rodičia, na dosiahnutie najdôležitejších cieľov: spoznať svoje dieťa, pomôcť mu cítiť sa dobre a rodičovstvo si vychutnávať.

Cena: 10 €

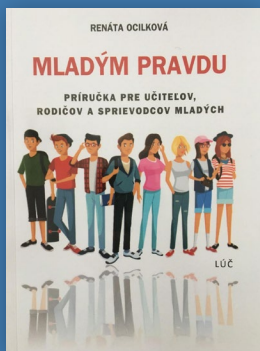

Na cestu viery s YOUCAT-om

Martin Michaliček

Príručka „Na birmovku s YOUCAT-om“, ktorá obsahuje 12 tém, ku každej z nich je vypracovaná jedna prezentácia. Tie sú k dispozícii na stiahnutie. Súčasťou ponuky je aj príloha k príručke ku power-pointovým prezentáciám, ktorá obsahuje domáce úlohy a kvízy pre každé stretnutie. Úlohou cvičení je motivovať birmovancov k práci s YOUCAT-om. Všetky odpovede je možné nájsť v YOU-CAT-e.

Cena: 6,50 €

Mladým pravdu

Renáta Ocilková – Lúč

Príručka „Mladým pravdu“ podáva veľmi pútavým, ľudsky pravdivým a pritom taktným až láskavým spôsobom širokú a bohatú škálu informácií adresovaných mladým. Sú to informácie nevyhnutné na to, aby mladí ľudia vedeli, ako v životnom spoločenstve muža a ženy dosiahnuť plný rozvoj duše, ducha i tela. Želáme čitateľom veľký ošoh a úžitok z pozorného a otvoreného štúdia týchto materiálov.

Cena: 10 €

Ponuka

O láske, manželstve a rodine

Józef Augustyn SJ – Dobrá kniha

O láske sa neraz aj v kresťanskom prostredí píše a hovorí s takým idealizmom, že ľudia zostávajú neoslovení vo svojej konkrétnej situácii. Nanajvýš si povzdychnú: Aké by to bolo pekné, keby to tak bolo u mňa, u nás... Poznáte to, keby... Józef Augustyn ako dobrý znalec medziludských vzťahov a vzťahov v rodine oslovuje ľudí, ktorí majú s láskou aj problémy. Teda každého z nás. Vychádza z toho, že láske sa treba učiť a že je k nej treba veľa životnej múdrosti. Až vtedy, keď prijmemo svoju situáciu realisticky, môžeme robiť zmeny. Formou odpovedí na otázky sa dotýka takých tém ako sú napr.: asertivita, vzájomné počúvanie, zmysel pre humor, tolerancia a jej hranice, klamstvo detí alebo vzťahy rodičov a tínedžerov.

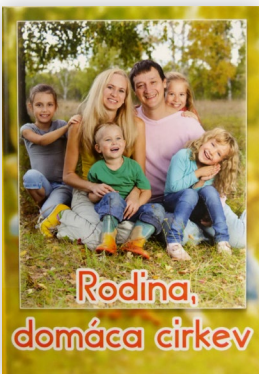
Cena: 4,50 €

TWEETUJ S BOHOM

Kniha o základoch viery, o Bohu, stvorení, Biblii a o našom vzťahu s Bohom. Unikátna kniha, ktorá odpovedá na 200 páľčivých otázok o Bohu, o Cirkvi a o viere formou krátkych a jasných odpovedí. Kniha je interaktívne prepojená s mobilnou aplikáciou, ktorá jej obsah ešte obohacuje. Autor v nej prítlačlivou formou rozoberá to, čo obsahuje nielen Katechizmus Katolíckej cirkvi, ale aj to, s čím sa človek stretáva v praktickom živote a konfrontuje to so svojou vierou.

Cena: 12,00 €

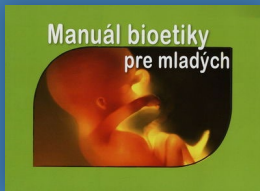
Rodina, domáca cirkev

J. Jurko, Š. Beňová, S. Beňo – Bens

V súčasnom svete, ktorý je viere často cudzí, ba až nepriateľský, majú kresťanské rodiny prvoradá význam ako ohniská živej a žiarivej viery. Preto Druhý vatikánsky koncil nazýva rodinu starobylým názvom Ecclesia domestica. V kruhu rodiny majú byť rodičia slovom a príkladom prvými hlásateľmi viery pre svoje deti a majú pestovať povolanie vlastné každému z nich a s osobitnou starostlivosťou povolanie duchovné.

Cena: 7 €

Ponuka

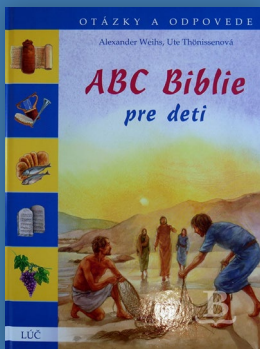
Manuál bioetiky pre mladých

Kanet

Manuál názorným a pochopiteľným spôsobom podáva základné informácie o rozšírených biotechnológiách spojených s ľudským životom a zdravím, približuje ich funkcionalitu a podáva etické hodnotenie z pohľadu úcty k životu a ľudskej osobe.

Manuál je rozdelený do 9 kapitol, v ktorých je stručne popísaný vždy jeden bioetický problém. Každá kapitola má zvyčajne tieto časti: popis problému, popis metód, legislatíva, najčastejšie kladené otázky, etické hodnotenie a svedectvá. Názvy kapitol hovoria samé za seba: *Príbeh malého ľudského života, Potrat, Prenatálna diagnostika, Techniky asistovanej reprodukcie, Predimplantačná genetická diagnostika, Výskum na embryách, Koniec života, Darcovstvo orgánov, Teória gender.*

Cena: zdarma

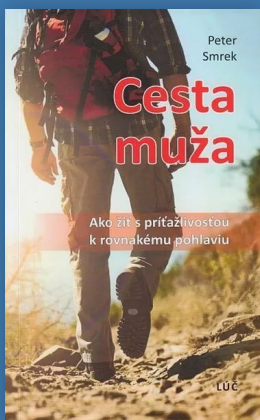

ABC Biblie pre deti

Alexander Weihs, Ute Thönissenová

Ktoré prikázani sú v Starom zákone? Aké rastliny a zvieratá sa nachádzajú v Biblii? Čo znamená zmŕtvychvstanie? Deti sa formou otázok a odpovedí dozvedia najzákladnejšie poznatky o celom Svätom písme a tiež jednotlivo Prinášame vám rozhovor o katechéze a pastoračii s predstavenou sestrou Komunity blahslavenstiev v Okoličnom ThLic. Veronikou Barátovou." a Novom zákone. Kniha je výbornou pomôckou pre deti na prvé zoznámenie sa so Svätým písmom a tiež pri príprave na prvé sväté prijímanie. Vydavateľstvo Lúč ju ponúka ako preklad podľa nemeckého originálu. Kniha má cirkevné schválenie.

Cena: 9,50 €

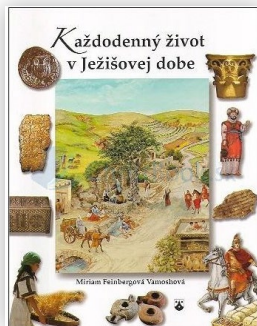
Cesta muža

Peter Smrek - Zachej

Kniha Cesta muža od autora Petra Smreka zachytáva celú hĺbku a dynamiku života ľudí homosexuálne orientovaných. Objasňuje, prečo sú k rovnakému pohlaviu priťahovaní, čo za tým stojí, aké sú príčiny vzniku, ako sa postupne rozvíja, aké nenaplnené potreby za ňou stoja, no zároveň ponúka aj odpoveď tým, ktorí chcú napriek tejto príťažlivosti žiť v súlade s učením katolíckej cirkvi. Kniha je určená zvlášť homosexuálne orientovaným mužom. Autor v knihe zachytáva vlastné 30 ročné osobné skúsenosti s touto problematikou a ponúka odpovede na otázky, s ktorými sa bežne stretávajú rodičia, kňazi, psychológovia, psychiatri, vychovávateľia, sociálni pracovníci, ktorí sú v kontakte s takto orientovanými mužmi.

Cena: 11,50 €

Ponuka

Každodenný život v Ježišovej dobe

Miriam Feinbergová Vamosh

Výstižný stručný text a množstvo živých originálnych ilustrácií, fotografií a máp vtiahnu čitateľa do každodenného života ľudí Nového zákona. Spozná zvyklosti života v meste i na vidieku, má možnosť zoznámiť sa s Jeruzalemským chrámom, kráľovskými palácami, synagógou, prácou povolání ako sú: lekár, učiteľ, rybár, pastier, tesár, kováč. Toto dielo, ktoré približuje významnú dobu je vhodné pre ľudí každého veku.

Cena: 8,50 €

Biblická mapa

Autor mapy, profesionálny kartograf, RNDr. Milan Hrtús (1934, Turzovka), 110x120 Viete, kde je Azot a Cézarea? Alebo v ktorom kraji stretol Ježiš dvoch Emauzských učeníkov?

Predstavujeme Vám unikátnu Biblickú mapu, ktorá okrem detailného zobrazenia Sv. Zeme, obsahuje netradičnú textovú časť s viac ako stovkou významných biblických lokalít s odkazmi na príslušnú časť Sv. Písma.

Ide o unikát, pretože podobnej mapy v slovenčine ani češtine niet. Okrem toho obsahuje 3 prílohy :

Sinajský poloostrov (putovanie židovského národa z Egypta do zaslúbenej zeme), Genezaretské jazero a plán Jeruzalema za čias Ježiša Krista.

Prináša teda veľké množstvo informácií prehľadnou formou.

Je nástenná a zrolovateľná, pripravená na zavesenie, rozmery 110 x 120 cm, možnosť platby prevodom alebo v hotovosti.

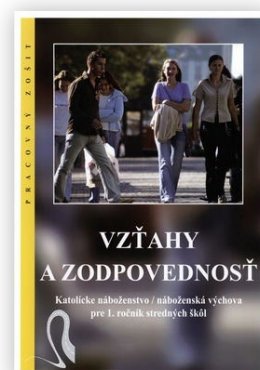
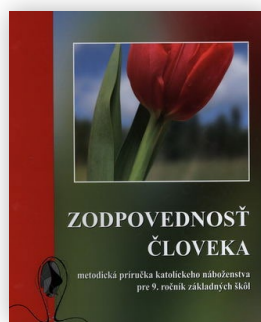
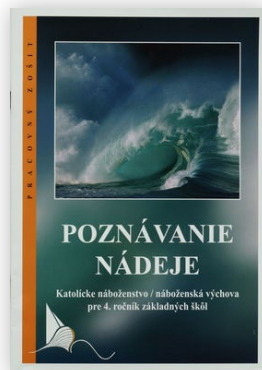
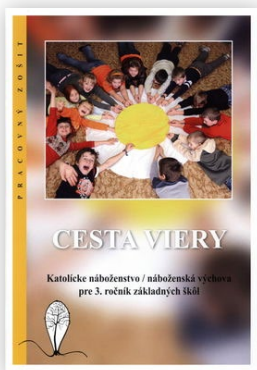
V prípade záujmu a pre viac informácií, prosím, neváhajte kontaktovať.

Michal Gabriel Muška

biblickamapa@gmail.com

+420736291477

Cena: 38 €

Metodické príručky katolíckeho náboženstva pre: 3., 4., 9. ročník ZŠ a pre 1. ročník SŠ

Cena: 3€/kus

DIECÉZNY
KATECHETICKÝ
ÚRAD Spišskej diecézy

